

Evropski varuh
človekovih pravic

Prevod te strani je bil narejen s strojnim prevajanjem [Povezava]. Strojni prevodi lahko vsebujejo napake, ki bi lahko zmanjšale jasnost in natančnost, zato varuhinja človekovih pravic ne prevzema odgovornosti za kakršna koli odstopanja. Za najzanesljivejše informacije in pravno varnost glejte zgornjo povezavo z izvirno različico v jeziku angleščina. Za več informacij si oglejte našo [jezikovno in prevajalsko politiko \[Povezava\]](#).

Odločba v zadevi OI/3/2003/JMA - Vključevanje invalidov s strani Evropske komisije

Odločba

Primer OI/3/2003/JMA - Preiskava uvedena dne 19/11/2003 - Odločba z dne 04/07/2007

Povzetek odločbe po preiskavi na lastno pobudo OI/3/2003/JMA

Invalidi se srečujejo s številnimi ovirami, ki jim onemogočajo uživanje enakih možnosti, neodvisnost ter ekonomsko in socialno integracijo. Čeprav se je Unija odzvala na ta izziv s sprejetjem vrste zakonodajnih in političnih pobud za odpravo teh ovir, je varuh menil, da je treba zaradi resnosti položaja, v katerem so invalidne osebe, sprejeti učinkovite ukrepe za uveljavitev sprejetih zavez. Zaradi osrednje vloge, ki jo igra Komisija v institucionalnem okviru Unije, in zaradi posebnih zavez glede invalidov se je varuhu človekovih pravic zdelo, da bi bilo dobro pregledati ukrepe, ki so jih institucije sprejele na tem področju, ter oceniti, ali so v skladu z zakonskimi obveznostmi in sprejetimi zavezami. Varuh človekovih pravic se je zato odločil, da bo na lastno pobudo začel preiskavo o vključevanju invalidov s strani Komisije, s čimer bi zagotovil, da ti državljani pri svojih odnosih z institucijo niso diskriminirani. Komisijo je pozval, naj poroča (a) o ukrepih, ki jih je sprejela ali jih namerava sprejeti za preprečevanje diskriminacije invalidov v njihovih odnosih z institucijo, in (b) o časovnem razporedu za njihovo sprejetje.

Preiskava varuha človekovih pravic je potekala prek odprtega in preglednega dialoga, pri čemer so bile k sodelovanju povabljene invalidne osebe, predstavniške skupine, drugi varuhi človekovih pravic na nacionalni in regionalni ravni ter državljani.

Varuh človekovih pravic na podlagi opravljenega pregleda meni, da si Komisija dejansko prizadeva za vključitev invalidnih oseb, čeprav se zdi, da nekateri vidiki njene politike niso izpolnili pričakovanj javnosti. Varuh človekovih pravic ugotavlja, da je bil napredek dosežen na številnih področjih, vključno z naslednjim:

(1) zagotovitev, da vse institucije EU pri zaposlovanju invalidnih oseb upoštevajo osnovna

načela iz novih kadrovskih predpisov, kot so nediskriminacija na podlagi invalidnosti (člen 1d(1)) ali potreba, da se invalidnim uradnikom zagotovi razumna prilagoditev delovnega mesta, tako da lahko opravljajo naloge, ki so jim dodeljene (člen 1d(4));

(2) invalidni kandidati, ki sodelujejo na razpisih EU, lahko zdaj uživajo ugodnosti vrste ukrepov, ki jim olajšujejo udeležbo; poleg tega se je Komisija zavezala, da bo preučila različne načine spodbujanja zaposlovanja invalidnih oseb znotraj institucije;

(3) sprejetje novih zahtev glede dostopnosti prostorov Komisije, ki so popolnoma usklajene s standardi, določenimi v zakonodaji EU in Belgije, in izrecno obravnavajo potrebe invalidov;

(4) povečanje dostopnosti informacij za invalide, zlasti v zvezi s podatki na spletni strani Komisije; institucija si zasluži pohvale za prizadevanje v tej smeri;

(5) Komisija je poskušala bolj prilagoditi svoje storitve težavam, s katerimi se srečujejo invalidne osebe, tako da se lahko po potrebi ustrezno odzove nanje. Glede na vse to je kodeks dobrega ravnanja, ki ga je izdala Komisija, izredno koristno orodje za senzibiliziranje osebja, čeprav se je treba bolj potruditi za to, da se bodo standardi ravnanja v celoti izvajali in redno posodabljali.

Varuh se v skladu z opozorili javnosti med posvetovalnim postopkom zaveda, da je treba ukrepati še na drugih področjih, ki vključujejo naslednje:

(1) finančna podpora, ki jo Komisija daje uradnikom, ki so invalidni ali imajo invalidnega družinskega člana, še vedno velja za nezadostno; javnost poleg tega meni, da bi bilo treba povečati sredstva, ki se odobrijo za stroške, povezane z invalidnostjo;

(2) zdi se, da ukrepi, sprejeti za spodbujanje zaposlovanja invalidnih oseb, niso dovolj pregledni, zahtevana pa je bila tudi zanesljivejša presoja položaja;

(3) kaže se tudi nezadovoljstvo, ker imajo nekatere invalidne osebe nezadosten dostop do informacij Komisije;

(4) zdi se, da je položaj v evropskih šolah v zvezi z invalidnimi učenci nezadovoljiv, in kot kaže, politika evropskih šol za vključevanje te kategorije otrok ni bila učinkovita;

(5) uporaba kodeksa dobrega ravnanja Komisije je pokazala na vrsto pomanjkljivosti, zlasti glede premajhnega števila ukrepov, s katerimi bi senzibilizirali osebje institucije prek programov usposabljanja ali seminarjev.

Varuh človekovih pravic se zaveda, da je Komisija sprejela vrsto zavez, s katerimi je želela odpraviti navedene pomanjkljivosti javnosti. Kot opaža varuh človekovih pravic, se je Komisija zavezala, da bo:

(1) zagotovila polno povračilo stroškov, povezanih s prikrajšanostjo; to se bo zgodilo, če bo proračunski organ zagotovil dovolj sredstev in če bo podpisan medinstitucionalni sporazum;

(2) razmislila o objavi splošnejših poročil o zaposlovanju invalidnih oseb, ta poročila bi morala vključevati obstoječe in prihodnje statistične podatke;

(3) sprejela nove standarde o dostopnosti svojih prostorov za invalide in povečala število parkirnih mest za invalide v svojih stavbah ali v njihovi bližini;

(4) v prihodnje organizirala posebne ukrepe za senzibilizacijo prek programov usposabljanja in konferenc ali seminarjev za zaposlene.

Varuh človekovih pravic glede na zaveze Komisije meni, da trenutno ni potrebe po nadaljnjem ukrepanju glede gornjih vidikov.

Kljub temu pa varuh človekovih pravic ugotavlja, da je položaj v zvezi z invalidnimi učenci v evropskih šolah še vedno nezadovoljiv. Ker želi varuh spremljati, kako se bo položaj razvijal v bližnji prihodnosti, se mu zdi potrebno, da mu Komisija do konca leta 2007 poroča, kako evropske šole napredujejo pri vključevanju invalidnih otrok. Varuh človekovih pravic se bo lahko na podlagi tega poročila odločil, ali naj še ukrepa glede tega vprašanja.

Varuh človekovih pravic upa, da bo Komisija zaradi rezultatov njegove pobude ponovno preučila, ali je treba popraviti katere od njenih ukrepov na tem področju, s čimer bo izboljšala svoje storitve, ki jih nudi evropskim državljanom.

Strasbourg, 4. julija 2007

Gospod predsednik,

V skladu s členom 195 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti je Evropski varuh človekovih pravic pooblaščen za izvajanje preiskav na lastno pobudo v zvezi z morebitnimi nepravilnostmi pri dejavnostih institucij in organov Skupnosti.

Novembra 2003 sem vas obvestil o svoji odločitvi, da začnem preiskavo v zvezi z vključevanjem invalidov, zlasti v zvezi z ukrepi, ki jih je Komisija sprejela za zagotovitev, da invalidi niso diskriminirani v njihovih odnosih z institucijo. Prosil sem vas, da predložite mnenje do 29. februarja 2004.

Komisija mi je 3. marca 2004 poslala svoje mnenje, ki je bilo nato objavljeno na spletni strani varuha človekovih pravic. Dne 16. marca 2004 sem poslal kopijo mnenja Komisije vsem nacionalnim varuhom človekovih pravic v Evropski uniji.

Dne 28. aprila 2004 sem na svoji spletni strani objavila odprto pismo, v katerem sem javnost pozvala, naj pošlje pripombe na mnenje Komisije. Med majem in septembrom 2004 sem prejel precejšnje število prispevkov javnosti, nevladnih organizacij in nacionalnih varuhov človekovih pravic.

Na podlagi teh prispevkov sem 28. oktobra 2005 od Komisije zahteval dodatne informacije. Komisija je 13. marca 2006 poslala drugo mnenje, ki je bilo prav tako objavljeno na spletni strani varuha človekovih pravic. Komisija je 23. januarja 2007 poslala dodatne informacije.

Zdaj pišem, da vas obveščam o rezultatih preiskave.

RAZLOGI ZA PREISKAVO

Varuh človekovih pravic je v pismu Evropski komisiji o začetku preiskave priznal, da invalidi predstavljajo znaten delež prebivalstva Skupnosti. Kot so javno izjavile evropske institucije in države članice, se ta skupina ljudi sooča s številnimi ovirami, ki jim preprečujejo doseganje enakih možnosti, neodvisnosti ter polnega gospodarskega in socialnega vključevanja (1) . Skupnost je bila zato pozvana, naj okrepi svoj prispevek k spodbujanju enakih možnosti za invalide z namenom njihovega vključevanja v družbo.

Varuhinja človekovih pravic je predstavila najpomembnejše notranje in zunanje pobude institucij Unije za reševanje tega vprašanja.

Splošni ukrepi

Komisija je 10. maja 2000 sprejela sporočilo z naslovom „Na poti k Evropi brez ovir za invalide“ („Sporočilo“), v katerem se zavezuje, da bo razvila in podprla celovito in celovito strategijo za obravnavanje družbenih, arhitekturnih in oblikovalskih ovir, ki po nepotrebnem omejujejo dostop za invalide (2) . Evropski parlament je soglasno sprejel podobno resolucijo (3) .

Svet Evropske unije se je 3. decembra 2001 dogovoril, da leto 2003 razglasi za evropsko leto invalidov (4) . Priznal je, da še vedno prevladuje diskriminacija invalidov, pogosto zaradi pomanjkanja informacij in težav z odnosom. Svet si je z razglasitvijo leta 2003 za leto invalidov prizadeval izboljšati družbeno razumevanje pravic, potreb in potenciala invalidov ter spodbujati sinergije med vsemi partnerji, da bi spodbudili pretok informacij in izmenjavo dobrih praks.

Poseben položaj te skupine ljudi in potreba po podpornih ukrepih sta bila omenjena v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, katere člen 26 določa:

„ Unija priznava in spoštuje pravico invalidov do ukrepov, namenjenih zagotavljanju njihove neodvisnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti. “

Posamezni ukrepi različnih institucij in organov EU

Ob upoštevanju morebitnih težav, s katerimi se srečujejo invalidi, da bi postali uradniki EU ali razvili svojo poklicno pot, so institucije EU leta 1998 sprejele „Kodeks dobre prakse za

zaposlovanje invalidov“ (v nadaljnjem besedilu: Kodeks dobre prakse EU), ki vsebuje izjavo o njihovi politiki na tem področju in smernice za njihove storitve v zvezi s povezanimi ukrepi (5) . V kodeksu je bilo predvidenih več ukrepov, ki jih je treba izvesti na naslednjih področjih:

- Zaposlovanje : Sprejeti bi bilo treba vse razumne ukrepe za zagotovitev, da bodo invalidi lahko sodelovali na natečajih pod enakimi pogoji kot drugi kandidati.
- Poklicne poti : Med poklicno potjo invalidnega uradnika je treba paziti, da se izognemo zahtevam delovnega mesta, ki niso povezane z delovnim mestom in ki bi lahko izključevale invalide.
- Delovno okolje : Razmisliti bi bilo treba o vseh razumnih ukrepih za zmanjšanje težav, povezanih z dostopom do stavb ter pisarniških prostorov in opreme.
- Obveščanje in ozaveščanje : Kodeks dobre prakse EU je treba razdeliti vsem zaposlenim. Člani izbirnih komisij se udeležijo tečajev usposabljanja, ki vključujejo ozaveščanje o invalidnosti.
- Spremljanje : Vsaka institucija imenuje uradnika ali organ, ki bo odgovoren za izvajanje Kodeksa dobre prakse EU.

Komisija je v sporočilu ponovila zaveze iz Kodeksa dobre prakse EU in opredelila dodatne ukrepe, namenjene spodbujanju razvoja najboljših praks s strani njenih služb. Opisani ukrepi so bili naslednji:

- Zaposlovanje : Komisija bo sprejela potrebne ukrepe za lažji dostop invalidov do dela v evropski javni službi (organizacija natečajev; poklicni razvoj; upravno pomoč; opremljene pisarne in stavbe; opredelitev delovnih mest). Osebe bo spodbudilo k udeležbi na usposabljanju za ozaveščanje.
- Dostopnost prostorov Komisije : Komisija si bo prizadevala zagotoviti dostopnost pisarn in objektov za invalide in državljane, ki obiščejo njene storitve.
- Obveščanje in komuniciranje : Komisija bo spremenila svoje smernice o dostopu do dokumentov Komisije, da bi zagotovila, da so publikacije in informacije dostopne invalidom v alternativnih oblikah. Podobno bo Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti invalidom zagotovil boljši dostop do njegovih informacij.
- Evropske šole : Komisija bo podprla prizadevanja evropskih šol za boljše vključevanje invalidnih učencev.
- Notranje usklajevanje : Službe Komisije si bodo prizadevale za razvoj revizijskih orodij in informacij v zvezi z vprašanji invalidnosti. Njihov cilj bo pripraviti ciljno usmerjene smernice za invalide, ki iščejo pomoč za informacije o programih EU.

Te ukrepe je pozdravil Parlament, ki je pozval k izvajanju dodatnih pobud (6) . Parlament je zlasti predlagal, da se ustanovi medinstitucionalna skupina, ki bi preučila pogoje za invalide v institucijah EU v zvezi z dostopom do sej in dejanskim sodelovanjem na njih ter ustreznimi pogoji zaposlovanja in zaposlovanja. Parlament je zahteval, da ta medinstitucionalna skupina redno pripravlja javna poročila o prizadevanjih za izvajanje kodeksa dobre prakse EU in spremlja doseženi napredek pri zagotavljanju, da imajo invalidi, tako zaposleni kot obiskovalci, popoln dostop do vseh institucij EU. Predlagano je bilo tudi, da vse institucije EU pripravijo redna poročila. Ta poročila bi morala vsebovati informacije, kot so število zaposlenih invalidov in delovna mesta, ki jih zasedajo osebe, ki spadajo v to kategorijo.

Izvedbeni ukrepi

Varuhinja človekovih pravic je pozdravila jasne zaveze Komisije do ljudi, ki predstavljajo enega najbolj prikrajšanih sektorjev naše družbe. Po mnenju varuha človekovih pravic resnost njihovega položaja zahteva, da se razglašene zaveze uresničijo z učinkovitimi ukrepi. Dobro upravljanje zahteva takojšnje in učinkovito ukrepanje za izvajanje teh zavez.

Varuhinja človekovih pravic je zato menila, da je koristno pregledati ukrepe, ki jih je Komisija sprejela na tem področju, in oceniti, ali so skladni s pravnimi obveznostmi institucije in navedenimi zavezami.

Varuh človekovih pravic se je odločil, da bo obseg svoje preiskave omejil na Komisijo glede na osrednjo vlogo te institucije v institucionalnem okviru EU in njene posebne zaveze do invalidov, kot je določeno v njenem sporočilu. Varuh človekovih pravic je pojasnil, da bo nato preučil, ali bi bilo glede na izid preiskave treba razširiti obseg preiskave in vključiti druge institucije EU.

Varuh človekovih pravic je Komisijo pozval, naj poroča o: (i) ukrepe, ki jih je sprejela ali jih namerava sprejeti za zagotovitev, da invalidi niso diskriminirani v odnosih z institucijo, in (ii) časovni razpored za njihovo sprejetje.

PREISKAVA

Mnenje Komisije

Mnenje Komisije je mogoče povzeti na naslednji način:

Komisija je poudarila, da je dala veliko prednost prizadevanjem za enake možnosti za invalide in si posebej prizadevala, da bi se izognila diskriminaciji v odnosih z invalidi, ne glede na to, ali so člani javnosti ali zaposleni. Komisija je priznala, da je treba storiti še več za spodbujanje pravic invalidov do polne udeležbe v vseh vidikih družbe. Izjavil je, da si bo še naprej prizadeval za pozitivne spremembe na tem področju in da si bo prizadeval povečati odstotek invalidnih oseb med svojimi zaposlenimi.

Komisija se je zlasti sklicevala na številne pobude, ki jih je v zadnjih letih sprejela za zagotovitev, da se bo načelo enakih možnosti uresničilo za invalidno osebje in invalide, ki želijo sodelovati na natečajih, ki jih organizira Komisija. Te pobude bi morale vključevati zakonodajne in nezakonodajne predloge.

Zakonodajni predlogi se nanašajo na spremembo kadrovskih predpisov, kar je zapleten in dolgotrajen postopek, ki je bil v času, ko se je začela ta preiskava na lastno pobudo, skoraj končan. Nezakonodajni predlogi vključujejo zagotavljanje posebnih zmogljivosti na natečajih za zaposlovanje, če to zahtevajo invalidi; sprejetje novega kodeksa dobre prakse za zaposlovanje invalidov; in zagotavljanje nekaterih političnih dokumentov v Braillovi pisavi.

Cilj Komisije je bil olajšati sodelovanje invalidov na javnih natečajih. Komisija si je prizadevala tudi, da bi invalidnim uradnikom, ki delajo za Komisijo, in tistim, ki postanejo invalidi med delom, omogočili, da po potrebi uživajo prilagojene delovne dogovore in sledijo poklicni poti po enakih standardih kot vsi drugi uradniki.

Komisija je predložila naslednje podrobnosti:

(1) Zaposlovanje : Komisija je pojasnila, da je v zadnjih letih sprejela številne pobude za zagotovitev, da se načelo enakih možnosti uresniči za svoje invalidno osebje in za tiste, ki želijo sodelovati v postopku zaposlovanja. V zvezi s tem se je sklicevala na nove kadrovske predpise, ki so začeli veljati 1. maja 2004, in na spremembe v postopkih zaposlovanja, ki jih je uvedel Evropski urad za izbor osebja (EPSO).

V zvezi z novimi kadrovskimi predpisi je institucija ugotovila, da so vključevale protidiskriminacijske določbe iz člena 13 Pogodbe ES in v člen 1d(1) vključile jasno pravno izjavo, da je prepovedana vsakršna diskriminacija, ki *med drugim* temelji na invalidnosti. S temi pravili je bil organ za imenovanja pooblaščen, da ugotovi vsem razumnim prošnjam invalidnega osebja za „razumne prilagoditve“, če ti objekti instituciji ne nalagajo nepotrebnega bremena.

V zvezi z zaposlovanjem uradnikov je Komisija pojasnila, da je urad EPSO izboljšal svoje obveščanje o zaposlitvenih možnostih v Komisiji, da bi spodbudil zanimanje potencialnih invalidnih kandidatov. Dodala je tudi, da so bila prizadevanja usmerjena tudi v zagotovitev, da so notranja spletišča zlahka dostopna, in da bodo, če bodo invalidi uspešni na natečajih za zaposlovanje, sprejeti pozitivni ukrepi za pomoč pri iskanju ustreznih delovnih mest. Ugotovila je, da so njene službe izdale tudi poročilo o dostopnosti postopka zaposlovanja za kandidate z okvaro vida.

(2) Dostopnost prostorov Komisije : Komisija je pojasnila, da je na podlagi raziskave, ki so jo njene službe opravile leta 2002, njen Urad za infrastrukturo in logistiko (v nadaljnjem besedilu: OIB) predvidel izvedbo izboljšav, namenjenih olajšanju dostopa invalidom do prostorov Komisije. Poleg tega bi morala nova različica dokumenta v zvezi s standardi, ki se uporabljajo za te prostore, vključevati notranje predpise za zagotovitev dostopa, gibanja po stavbah, evakuacije v nujnih primerih in sanitarnih objektov.

(3) Obveščanje in komuniciranje : Komisija je ugotovila, da je bilo v Braillovi pisavi pripravljenih več pomembnih dokumentov, vključno z belo knjigo o reformi Komisije in posvetovalnim dokumentom o izboljšanju delovnih ureditev za invalide. Te dokumente si lahko ogledate v dveh knjižnicah. Septembra 2001 je institucija sprejela sporočilo z naslovom "eEvropa 2002: Dostopnost javnih spletnih strani in njihove vsebine", katere cilj je povečati dostopnost spletišč za starejše in invalide. Začelo se je že delo, da bi spletno mesto EUROPA postalo skladno z mednarodnimi standardi (stopnja skladnosti „A“), čeprav je bilo treba to nalogo izvesti v prihodnosti. Komisija je poudarila, da nekatere vrhunske spletne strani EUROPA, kot sta domača stran EUROPA in domača stran Komisije, že izpolnjujejo te mednarodne zahteve, saj so bile oblikovane ob upoštevanju dostopnosti.

(4) Evropske šole : Komisija se je sklicevala na izobraževalni program za učence s posebnimi potrebami („SEN“), ki so ga leta 1999 vzpostavile evropske šole. Program je obravnaval tako učenje kot tudi telesno invalidnost, da bi učence PUP čim bolj vključili v šolsko življenje, na primer s pomočjo specializiranih učiteljev, ki učencem zagotavljajo pomoč v razredu. V skladu s tem se v posebnem svetu, ki ga sestavljajo direktorji, učitelji, starši in običajno zdravstveni specialist, določi prilagojen program za vsakega učenca, ki temelji na sposobnostih in potrebah učenca. Rezultat sveta je pogodba, ki se lahko vsako leto obnovi in v kateri so določene odgovornosti, ki jih prevzame vsaka pogodbenica. Komisija je poudarila, da ni individualnih proračunskih omejitev za zagotavljanje storitev invalidnim študentom. Število študentov v programu PUP se vsako leto povečuje. Njegov napredek je bil skrbno spremljan, leta 2004 pa je bila obravnavana revizija programa iz leta 1999 za prihodnje sprejetje.

Komisija se je sklicevala tudi na vprašanje dopustnosti prostorov šol. Ugotovljeno je bilo, da so bile številne stavbe zgrajene ali prilagojene za oskrbo oseb s posebnimi potrebami. Poleg tega so prostori, ki so bili nedavno zgrajeni ali obnovljeni, vključevali najnovejše standarde za dostop za invalide. Čeprav so za dostop do stavb šol in njihovo vzdrževanje odgovorne države članice, se je Komisija zavezala, da bo po potrebi stopila v stik s pristojnimi organi, da bi zagotovila ustrezno prilagoditev vseh prostorov šol.

(5) Notranje usklajevanje: Komisija je omenila svoj nedavni pregled kodeksa dobre prakse, ki je 25. novembra 2003 privedel do uradnega sprejetja revidiranega kodeksa. Namen te pobude je bil vključiti številne pravne spremembe, ki so bile uvedene zlasti z novimi kadrovskimi predpisi. Revidirani kodeks dobre prakse naj bi bil bolj vključujoč invalide. Določa: (I) ustrezno pisarniško nastanitev, ki se določi glede na posebne potrebe posameznika; (II) ustrezne postopke zaposlovanja in izbora za zagotovitev, da invalidni kandidati niso v slabšem položaju; (III) strokovno svetovanje za invalidne kandidate, ki so na rezervnem seznamu; (IV) odpravo fizičnih ali tehničnih okoljskih ovir, ki lahko povzročijo težave invalidnemu osebju; (v) informacije in ozaveščanje, med drugim s tečaji usposabljanja, ki obravnavajo vprašanje invalidnosti; in (vi) stalno spremljanje in izboljšanje postopkov za pravilno uporabo določb zakonika, ki se izvajajo v celotni karieri uradnika.

Komisija je dodala, da je, kot je predvideno v oddelku 8 Kodeksa dobre prakse, v letu 2004 načrtovala pregled določb tega kodeksa, da bi določila izhodiščne podatke o svojem invalidnem osebju. Komisija je napovedala tudi, da namerava v prihodnosti objaviti anonimno statistično poročilo na podlagi podatkov, zbranih med tem pregledom (7) .

Udeležba javnosti

Varuh človekovih pravic je 28. aprila 2004 na svoji spletni strani objavil odprto pismo, v katerem je pozval javnost, naj predloži pripombe na mnenje Komisije. Varuh človekovih pravic je v svojem pismu ugotovil, da bodo vse prejete pripombe vključene v spis varuha človekovih pravic o preiskavi in na koncu posredovane Komisiji. Varuh človekovih pravic je prejel 56 prispevkov javnosti, nevladnih organizacij in nacionalnih varuhov človekovih pravic. Te ugotovitve, katerih skupna dolžina je obsegala več sto strani, so podrobno obravnavale vse vidike, navedene v mnenju Komisije. Ker je varuh človekovih pravic v dopisu Komisiji z dne 19. novembra 2003 o

začetku preiskave navedel, da namerava na svoji spletni strani objaviti vse upoštevne dokumente v zvezi s preiskavo, so bile tudi vse pripombe javnosti, ki niso zaupne narave, objavljene na spletni strani varuha človekovih pravic.

V skladu z merili in kategorijami, ki jih je Komisija navedla v svojem mnenju, so bila stališča javnosti povzeta tako:

1. Zaposlovanje : Po mnenju nekaterih, ki so predložili pripombe, se mnenje Komisije ni sklicevalo na proračunsko vrstico A4301, ki je najpomembnejši instrument institucije za finančno podporo invalidnim uradnikom ali uradnikom z invalidnimi družinskimi člani (8) .

Zdi se, da Komisija v vlogi delodajalca zagotavlja dve obliki pomoči: (i) zakonsko pomoč, kot v primeru družinskih dodatkov, ki v skladu s členom 67(3) Kadrovskih predpisov (9) dovoljujejo, da se uradniku dodeli dvakratnik običajnega otroškega dodatka, če je njegov otrok invalid; in (ii) dodatni prispevek za stroške, ki nastanejo zaradi invalidnosti, s proračunsko vrstico A4103, imenovano „dodatna pomoč za invalide“. Razdelitev te dodatne pomoči za invalide urejajo številne začasne smernice, ki določajo, da mora upravičenec plačati prispevek glede na obdavčljivi družinski dohodek.

V pripombah javnosti je bilo navedeno, da se podpora iz te vrstice še vedno obravnava kot nekakšna prednost in ne kot pravica. Proračunska vrstica, ki zagotavlja sredstva, je začasna, stroški pa se povrnejo le, če je na voljo dovolj sredstev. Poleg tega Komisija po mnenju nekaterih oseb, ki so podale pripombe, povrne le dobro dokumentirane stroške. Upravičenci morajo plačati znaten prispevek, kar lahko pomeni diskriminacijo v primerjavi z domačimi rezidenti, ki so upravičeni do nacionalnih določb. Najbolj znani primeri so stroški posebnega izobraževanja za invalidne otroke, čeprav so razmere podobne glede stroškov prevoza ali vadnic.

Kar zadeva zaposlovanje invalidov, je bilo v nekaterih prejetih pripombah (10) navedeno, da se Komisija ne zdi posebej pregledna v zvezi s proaktivnimi metodami zaposlovanja, ki jih je napovedala. Čeprav je institucija v svojem mnenju navedla, da je ustanovila poddelovno skupino za pripravo poročila o dostopnosti postopkov zaposlovanja za kandidate z motnjami vida, so nekateri sodelujoči menili, da ta pobuda ni zadostna in da bodo potrebni konkretni ukrepi za obravnavanje potreb vseh invalidov.

Po mnenju nekaterih sodelujočih (11) je Komisija ustvarila neupravičeno pozitivno sliko o ukrepih, ki jih je sprejela za zagotovitev, da invalidi niso bili diskriminirani, in o pozitivnem vplivu teh ukrepov na njeno politiko zaposlovanja. V skladu s tem je potreben bolj realističen pogled na razmere, da bi se upoštevalo število invalidnih oseb, ki se zaposlijo vsako leto. Ta vidik bi sčasoma privedel do zanesljivejše ocene stanja.

Za nekatere donatorje bi lahko aktivnejšo politiko zaposlovanja invalidov dosegli le s pozitivno diskriminacijo, pri čemer bi bilo treba določen odstotek prostih delovnih mest, na primer 5 % prostih delovnih mest, rezervirati za invalidne kandidate (12) .

2. Dostopnost prostorov Komisije : Pripombe javnosti v zvezi s tem vidikom problema so bile na splošno precej kritične do politike Komisije. Navedeno je bilo, da je institucija neupravičeno zavrnila sodelovanje pri celoviti reviziji dostopnosti vseh institucij Unije, ki jo je Parlament začel leta 2003. Številni prispevajoči so tudi opozorili, da je Komisija v sporočilu o nepremičninski politiki in infrastrukturi v Bruslju (13) premalo pozornosti namenila vprašanju dostopnosti za invalide (14) .

Nekateri od tistih, ki so predložili pripombe, so omenili tudi potrebo, da Komisija sprejme celovite načrte dostopnosti za invalide v vseh svojih prostorih z jasno opredeljenimi srednjeročnimi in dolgoročnimi cilji (15) .

3. Obveščanje in komuniciranje : V nekaterih pripombah, ki jih je poslala javnost, je bilo poudarjeno, da mora Komisija prevzeti bolj proaktivno vlogo pri razširjanju informacij po vsej Evropi (16) .

Po mnenju nekaterih, ki so predložili pripombe, bi morala Komisija priznati, da lahko informacije v dostopnih oblikah zahtevajo ne le osebe z motnjami vida, temveč tudi druge skupine invalidov, kot so osebe z učnimi težavami, gluhoslepe in gluhe osebe (17) .

Dostop invalidov do vsebine spletnih strani Komisije je bil med javnostjo zelo zanimiv. Predlagano je bilo, naj neodvisni strokovnjaki vsako leto ocenijo spletišča Komisije, da bi zagotovili, da so ta spletišča skladna z mednarodnimi standardi (18) . Poleg tega je bilo ugotovljeno, da je treba posebno pozornost nameniti težavam, ki jih povzroča prikaz datotek v formatu PDF (19) .

Medtem ko se zdi, da je javnost zelo cenila prizadevanja Komisije za izdelavo gradiva v Braillovi pisavi za slepe in slabovidne ljudi, so nekateri od tistih, ki so predložili pripombe, poudarili, da je institucija Braillovo pisavo navedla le kot alternativno obliko. Po njihovem mnenju je morala Komisija storiti več pri zagotavljanju, da so vsi dokumenti EU na zahtevo in brez nepotrebnega odlašanja na voljo širši javnosti v več alternativnih formatih, kot so Braillova pisava, velika tiskana, avdio in elektronska oblika (20) .

4. Evropske šole : Ta vidik preiskave je pritegnil veliko pozornosti javnosti, pri čemer je bila večina pripomb zelo kritična do Komisije in evropskih šol. Glavna kritika se je nanašala na to, da šole na splošno niso mogle učinkovito uresničevati svoje zavzetosti za resnično vključevanje PUP v šolsko življenje (21) .

Ob upoštevanju vseh zavez, ki jih je Komisija dala za vključevanje otrok s PUP, so pripombe, ki jih je prejela javnost, pokazale precej drugačen pogled na dejanske razmere, v katerih se je zdelo, da je vključevanje invalidnih učencev v redno izobraževanje mogoče doseči le dolgoročno. Na podlagi teh javnih pripomb se je zdelo, da (i) šole pogosto zavračajo sprejem otrok PUP, ker v njihovih prostorih nimajo niti strokovnega znanja niti človeških virov za obravnavanje nekaterih vrst invalidnosti (22) ; (II) program šol za PUP postaja vse bolj omejujoč, saj ni bilo resničnih prizadevanj za spodbujanje bolj vključujočega izobraževanja (23) ; (III) otroci PUP pogosto niso bili zares dobrodošli, manjkalo pa jim je tudi usposobljeno osebje

in podpora za vključevanje teh otrok (24) ; in (iv) veliko število učencev, katerih potrebe evropskih šol še vedno ne morejo zadovoljiti, je bilo prisiljeno najti alternativne šole (25) . Ker je bila sedanja politika Evropskih šol do invalidnih otrok ocenjena kot neuspešna, je bilo celo predlagano, da se razvije popolnoma nova politika o telesnih in učnih težavah, da bi šole postale vključujoče in ne elitistične (26) . V zvezi s tem je bila predlagana tudi potreba po izobraževalnem vidiku, ki bi temeljil na „preventivnem vključevanju“ (27) .

Izražene so bile številne kritične pripombe v zvezi s posebnimi vidiki načina, kako evropske šole izpolnjujejo potrebe otrok s PUP. Ti so vključevali:

- Konvencijo, na podlagi katere se oblikujejo posamezni programi za otroke PUP, je treba vsako leto obnoviti. Zato starši ne morejo biti prepričani, kako se bodo razmere razvijale skozi čas (28) .
- Šole niso uspele pripraviti ustreznih programov za nekatere učne težave, kot je disleksija, za katere so učitelji na splošno slabo pripravljeni. Učiteljem bi bilo treba zagotoviti ustrezno usposabljanje na delovnem mestu o tem, kako podpreti disleksične učence v njihovih razredih (29) .
- Starši otrok PUP ne prejmejo dovolj informacij o statusu in morebitnem napredku svojih otrok, zaskrbljeni pa so bili zaradi nedavno pripravljenih predlogov za nadaljnjo omejitev njihovega morebitnega posredovanja v svetovalnih skupinah za PUP v šolah (30) .
- Posamezne šole izvajajo politiko šol do otrok s PUP na pogosto kontradiktoren način. Zato bi bilo treba razmisliti o oblikovanju položaja koordinatorja PUP v vsaki šoli (31) .

V nekaterih pripombah, ki jih je poslala javnost, so bile poudarjene tudi finančne omejitve programa PUP šol, ki so posledica proračunskih omejitev. Ugotovljeno je bilo, da je kljub trditvi Komisije, da ni bila uvedena nobena posamezna proračunska omejitev, splošno proračunsko stanje dejansko omejilo pomoč, ki jo je treba dodeliti vsakemu posamezniku (32) .

5. Notranje usklajevanje : Po mnenju nekaterih, ki so predložili pripombe, Kodeks dobre prakse Komisije ni izpolnil pričakovanj, ki jih je izrazil. Z razočaranjem je bilo ugotovljeno, da si Komisija v tem postopku pregleda ni prizadevala za posvetovanje s predstavniki invalidskih organizacij. Podanih je bilo več kritičnih pripomb v zvezi z nekaterimi vidiki kodeksa, kot sta ozko področje uporabe temeljnih pojmov, vključno z invalidnostjo ali diskriminacijo na podlagi invalidnosti (33) , ali pomanjkanje jasne opredelitve vključevanja (34) . Poleg tega je bilo predlagano, da določbe kodeksa ne bi smele biti zgolj merila ali smernice, ampak bolj zavezujoča pravila (35) .

V nekaterih pripombah javnosti je bilo poudarjeno, da je potrebno usposabljanje za vse zaposlene, ki delajo skupaj z invalidi.

NADALJNJE POIZVEDBE

Po skrbni preučitvi mnenja Komisije in prejetih pripomb je varuh človekovih pravic menil, da bi bilo treba pomisleke, ki jih je izrazila javnost, nasloviti na Komisijo v okviru odprtega in preglednega dialoga. V ta namen je varuh človekovih pravic Komisiji poslal zahtevo za dodatne informacije o naslednjih zadevah:

1. Zaposlovanje :

— Zaposlovanje in nesorazmerno breme : Varuh človekovih pravic je v pismu Komisiji pozdravil vključitev načela nediskriminacije na podlagi invalidnosti v člen 1d(1) novih kadrovskih predpisov, ki so začeli veljati 1. maja 2004. Vendar je varuh človekovih pravic ugotovil, da je razlaga teh klavzul s strani Komisije v okviru prejšnje zadeve (1391/2002/JMA) privedla do posebnega poročila varuha človekovih pravic Parlamentu z dne 27. maja 2005. Glede na naravo takratnih pripomb Komisije je varuh človekovih pravic menil, da je primerno, da se v okviru svoje preiskave na lastno pobudo ponovno preuči njena razlaga nekaterih od teh klavzul. Varuh človekovih pravic je poudaril, da se je Komisija v svojem podrobnem mnenju v zadevi 1391/2002/JMA sklicevala na člen 1d(4) Kadrovskih predpisov v zvezi z nastanitvijo, ki jo je treba zagotoviti invalidnim uradnikom, da lahko opravljajo svoje dodeljene naloge. Ta določba določa, da bi moral organ za imenovanja zagotoviti „razumne prilagoditve“, vendar le v obsegu, v katerem taki ukrepi *„ne pomenijo nesorazmernega bremena za delodajalca“*. Zdi se, da je Komisija v svojih pripombah namigovala, da bi se ta omejitev načela nediskriminacije lahko razširila na druge primere, v katere so vključeni invalidi.

Glede na navedeno je varuh človekovih pravic opozoril, da je v členu 1d(6) Kadrovskih predpisov izrecno navedeno, da mora biti vsaka omejitev uporabe načela nediskriminacije utemeljena z objektivnimi in razumnimi razlogi ter da mora biti namenjena legitimnim ciljem, ki temeljijo na splošnem interesu. Varuh človekovih pravic je zato zahteval informacije o:

Merila ali smernice, ki jih Komisija opredeli za pomoč svojim službam pri odločanju, ali se šteje, da ukrep za spodbujanje vključevanja invalidov nalaga nesorazmerno breme.

— Finančna podpora invalidnim uradnikom in družinskim članom : Varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da so nekateri od tistih, ki so predložili pripombe, menili, da se mnenje Komisije ni sklicevalo na proračunsko vrstico A4301, in je zato zahteval dodatne informacije o:

Stališče Komisije v okviru proračuna za leto 2006.

— Dostopnost postopkov zaposlovanja : V zvezi z zaposlovanjem invalidov je varuh človekovih pravic poudaril, da so nekatere prejete pripombe zavzele stališče, da se Komisija ne zdi pregledna v zvezi s proaktivnimi metodami zaposlovanja, ki jih je napovedala. V skladu s tem je varuh človekovih pravic od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Ali so njene službe nameravale pripraviti kakršno koli nadaljnje poročilo o dostopnosti postopkov zaposlovanja za invalidne kandidate, ki niso slabovidni.

— Redna poročila o politiki zaposlovanja : Ker bi po mnenju nekaterih sodelujočih morala politika zaposlovanja Komisije omogočati zanesljivejšo oceno ukrepov, sprejetih za boj proti diskriminaciji, je varuh človekovih pravic od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Ali lahko razmisli o pripravi rednih poročil o razvoju svoje politike zaposlovanja, ki zadeva

invalidi, in če je tako, kdaj naj bi se ta ukrep izvajal.

— Pozitivni ukrepi za spodbujanje zaposlovanja : Ob upoštevanju, da bi bilo mogoče aktivnejšo politiko zaposlovanja invalidov za nekatere donatorje doseči le s pozitivno diskriminacijo, je varuh človekovih pravic od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Ne glede na to, ali lahko njene službe razmislijo o oblikovanju pozitivnih ukrepov za spodbujanje zaposlovanja invalidov.

2. Dostopnost prostorov Komisije :

— Gradbeni standardi : Ker so nekateri od tistih, ki so podali pripombe, omenili, da mora Komisija sprejeti celovite načrte dostopnosti za invalide v vseh svojih prostorih, je varuh človekovih pravic od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Ali je bila sprejeta napovedana nova različica dokumenta, ki vsebuje standarde, ki veljajo za dostopnost prostorov Komisije za invalide (2004), in če je tako, kaj je bilo glavno vodilo njenih določb.

— Parkirišča : Varuh človekovih pravic je opozoril na nekatere ugotovitve iz svoje odločbe z dne 31. januarja 2005 o pritožbi 2415/2003/JMA v zvezi z domnevnim pomanjkanjem parkirnih mest za invalide v bližini glavnih stavb Komisije v Bruslju. V tem primeru je varuh človekovih pravic menil, da bi moral biti dostop do prostorov Komisije za invalide, ki potujejo z avtomobilom, pomemben vidik njegove preiskave na lastno pobudo. V ta namen se je zavezal, da bo spremljal ukrepe, ki jih je institucija sprejela v zvezi s tem. Varuhinja človekovih pravic je takrat ugotovila, da kljub obljubam Komisije, da bo razvila in podprla celovito in celovito strategijo za obravnavanje socialnih, arhitekturnih in oblikovalskih ovir, ki po nepotrebnem omejujejo dostop za invalide (36) , še niso bili napovedani posebni nadaljnji ukrepi. Poleg tega je opozoril, da potekajo pogajanja z belgijskimi nacionalnimi organi za izboljšanje razmer. Varuh človekovih pravic je zato od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Ali je bil dosežen kakršen koli napredek v zvezi z razpoložljivostjo parkirnih mest, rezerviranih za invalide, bodisi v vseh stavbah bodisi v njihovi bližini.

3. Obveščanje in komuniciranje :

— Dostopnost informacij : Varuhinja človekovih pravic je ob upoštevanju nekaterih pripomb, ki jih je poslala javnost in v katerih je poudarila, da mora Komisija prevzeti bolj proaktivno vlogo pri razširjanju informacij po vsej Evropi, od Komisije zahtevala dodatne informacije o:

Kako je nameravala izboljšati dostopnost informacij, ki jih je pripravila za invalide, ne le za osebe z motnjami vida, ampak tudi za druge skupine invalidov.

— Dostopnost spletnih strani : V zvezi z dostopnostjo vsebin spletišč Komisije, ki so na voljo invalidom, je varuh človekovih pravic od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Ali namerava redno ocenjevati dostopnost svojih spletišč za invalide in, če je tako, kako namerava izvajati to pobudo.

— Alternativne dostopne oblike za vse javne listine EU : Ker so nekateri ljudje, ki so predložili pripombe, predlagali, naj neodvisni strokovnjaki vsako leto ocenijo spletišča Komisije, je varuh človekovih pravic od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Načrtuje, da bodo dokumenti EU dostopni v alternativnih formatih, kot so veliki tiskani, avdio in elektronski formati.

4. Evropske šole :

— Vključevanje otrok s PUP : Varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da je ta vidik preiskave pritegnil veliko pozornosti javnosti in da je bila večina pripomb zelo kritična do Komisije in evropskih šol. Glavna kritika se je nanašala na to, da šole niso učinkovito udeležile svoje zavzetosti za resnično vključevanje otrok PUP v šolsko življenje.

Varuh človekovih pravic je opozoril, da je to vprašanje že imel priložnost preučiti v okviru prejšnje pritožbe 1391/2002/JMA, za katero je 27. maja 2005 Parlamentu predložil posebno poročilo. V tem primeru je bila ena od trditev, da Evropske šole niso vzpostavile integriranega in enotnega izobraževalnega sistema, ki bi zadovoljil potrebe vseh otrok PUP. Varuh človekovih pravic je po pregledu ustreznih pravnih argumentov ugotovil, da se zdi, da ni zavezujoče pravne določbe, ki bi od Komisije zahtevala vzpostavitev enotnega izobraževalnega sistema. Ker take pravne podlage ni bilo, varuh človekovih pravic ni mogel skleniti, da Komisija ni ustrezno ukrepala, ker ni zagotovila, da evropske šole izvajajo izobraževalne programe za vse otroke uradnikov EU s PUP (37) .

Čeprav varuh človekovih pravic v zvezi s tem ni ugotovil nepravilnosti, je komentiral nedoslednost med prakso šol in javnimi zavezami EU na splošno in zlasti Komisije glede celostnega izobraževanja. Varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da so EU in njene države članice v Resoluciji Sveta z dne 31. maja 1990 (38) izpostavile vključevanje otrok s PUP v enoten izobraževalni sistem kot enega od svojih ciljev. Komisija je v sporočilu z dne 12. maja 2000 z naslovom „Evropa brez ovir za invalide“ (39) sama sprejela enako perspektivo, ki obravnava vključevanje otrok s PUP. V tem sporočilu se je Komisija zavezala, da bo

„[...] še naprej podpira prizadevanja evropskih šol za zagotavljanje ustrezne podpore invalidnim učencem, da bi jih vključili v svoje glavne razrede in zlasti bolj pomagali učencem s posebnimi učnimi težavami.“ (40)

Varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da je Komisija v svojem odgovoru na preiskavo na lastno pobudo ponovila svojo zavezo k vključevanju vseh otrok PUP v enoten izobraževalni sistem, kot je bilo prvotno navedeno v programu Evropskih šol za učence PUP iz leta 1999.

Varuh človekovih pravic je tudi pojasnil, da je Svet guvernerjev Evropskih šol na zasedanju 1. in

2. februarja 2005 odobril nov dokument z naslovom „Vključevanje učencev s PUP v evropske šole“ (41) , ki bi moral biti podlaga za revidirano politiko na tem področju. Kot je navedeno v preambuli tega dokumenta, je bil namen novih smernic prilagoditi sprejemne in integracijske postopke za učence z učnimi težavami ter uvesti izboljšave in inovacije v sistem, da bi zadostili vse večjemu številu učencev s PUP.

Glede na pobude Komisije na tem področju je varuh človekovih pravic od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Kako namerava oceniti rezultate nove politike evropskih šol za vključevanje otrok PUP in kakšen je bil njen časovni razpored za to.

5. Notranje usklajevanje :

— Analiza ankete o invalidnosti : Glede na pripombe Komisije v zvezi s tem vidikom problema je varuh človekovih pravic domneval, da je bil prvi pregled pregleda njenega kodeksa dobre prakse, ki ga je leta 2004 opravila Komisija, zaključen. Varuh človekovih pravic je zato od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Ali je bila raziskava analizirana, in če je odgovor pritrdilen, katere ugotovitve je Komisija iz nje izpeljala in katere ukrepe je predlagala na podlagi teh ugotovitev.

— Ozaveščanje o invalidnosti : Varuhinja človekovih pravic je poudarila, da revidirani kodeks dobre prakse vključuje oddelek o obveščanju in ozaveščanju, v katerem je bilo predvideno, da bi bilo treba s kodeksom seznaniti vse osebe. V istem oddelku je bilo določeno tudi, da je treba organizirati tečaje usposabljanja za obravnavo vprašanja invalidnosti za tiste, ki so najbolj vključeni v to področje. Vendar Komisija ni navedla nobenega časovnega razporeda ali natančnejšega opisa, kako naj se to izvede v prihodnosti (42) . Varuh človekovih pravic je od Komisije zahteval dodatne informacije o:

Ne glede na to, ali je vzpostavila tečaje ali kampanje obveščanja o invalidnosti za svoje osebe ali ne.

Drugo mnenje Komisije

Komisija je v drugem mnenju v odgovor na vprašanja varuha človekovih pravic navedla, da je sprejela širok, progresiven in proaktiven pristop k svojim politikam v zvezi z invalidi. V novih kadrovske predpisih, revidiranem kodeksu dobre prakse in različnih zagotovljenih storitvah so bile upoštevane posebne potrebe, ki jih lahko imajo invalidi v odnosih s Komisijo. Trdila je, da je bila njena politika namenjena zagotavljanju, da se načelo nediskriminacije uporablja za vse odnose z invalidi. Komisija se je zavezala, da se bo še naprej posvetovala s svojimi službami in predstavniki invalidnega osebja, zlasti prek medresorske skupine za invalidnost.

V zvezi z vsakim od vprašanj, ki jih je zastavil varuh človekovih pravic, je Komisija na kratko odgovorila:

1. Zaposlovanje :

— Zaposlovanje in nesorazmerno breme : Komisija je pojasnila, da je 20. junija 2004 za izvajanje člena 1d(4) Kadrovskih predpisov sprejela Upravno obvestilo št. 69–2004 (43) . Namen tega obvestila je bil *med drugim* pomagati njenim službam pri odločanju, ali se šteje, da ukrep za spodbujanje vključevanja invalidov nalaga nesorazmerno breme. Izvedbena pravila se *med drugim* nanašajo na zaposlovanje invalidov, invalidnost na poklicni poti uradnika, razumne prilagoditve in nepotrebno breme.

Komisija je pojasnila, da poleg tega točka 3 njenega kodeksa dobre prakse (nastanitev, povezana z delom) določa, da bi se morali pri ocenjevanju nesorazmernega bremena za evropske institucije uporabljati strogi standardi. Za ugotovitev, da zagotavljanje nastanitve določeni invalidni osebi pomeni neupravičeno breme za institucijo, je trdila, da morajo biti stroški njenega zagotavljanja višji, kot je mogoče razumno pričakovati od institucije.

Komisija se je sklicevala na številne primere razumnih prilagoditev, ki so navedeni v točki 8 izvedbenih pravil, kot je (i) zagotavljanje zmogljivosti, ki jih že uporabljajo zaposleni, ki so lahko dostopne in uporabne za invalide; (II) prestrukturiranje delovnih mest; III) zagotavljanje pomoči; (IV) skrajšani delovni čas ali spremenjen urnik dela; (v) pridobivanje ali spreminjanje naprav; (vi) prilagoditev gradiva za usposabljanje; in (vii) spreminjanje politik ali praks. Poleg tega se je Komisija pri presoji, kaj pomeni nepotrebno breme, sklicevala tudi na več preudarkov, kot je navedeno v točki 13 izvedbenih pravil. Ti vidiki so vključevali (i) vrsto in stroške nastanitve; (II) stroške nastanitve glede na povprečne režijske stroške za vsakega člana osebja; (III) stroške nastanitve glede na razpoložljivi proračun; (IV) število oseb na določenem območju, ki potrebujejo nastanitev; ter (v) zdravstvene in varnostne potrebe vsega osebja.

— Finančna podpora invalidnim uradnikom in družinskim članom : Kot je trdila v okviru preiskave varuha človekovih pravic v pritožbi 1391/2002, je Komisija poudarila, da ne diskriminira glede podpore, ki jo zagotavlja invalidnim uradnikom in družinskim članom. Komisija je trdila, da je celoten obseg finančne podpore, ki izhaja iz zdravstvenega zavarovanja za zdravstvene stroške, zakonskih dodatkov in dodatne pomoči za invalide za nemedicinske stroške, primeren za nadomestilo dodatnih stroškov, povezanih z invalidnostjo. Smernice za izvrševanje proračuna v zvezi z odobritvami socialnega varstva za invalide so začele veljati 1. maja 2004 in določajo, da lahko osebni prispevek prejemnika znaša od 5 % do 35 %, izračunan na podlagi njegovih obdavčljivih družinskih dohodkov. Smernice so medinstitucionalne in vsaka institucija v zvezi s tem določi lastna proračunska sredstva.

V zvezi s proračunskim stanjem je Komisija ugotovila, da so bila leta 2005 vsa sredstva v okviru proračunske postavke „dodatna pomoč za invalide“ (1 350 000 EUR) porabljena v zvezi s 85 primeri. Približno polovica dosjejev se je nanašala na stroške, povezane s hudimi ovirami, medtem ko so drugi primeri vključevali povračilo stroškov izobraževanja ali posebnega usposabljanja, potrebnega za izravnavo posledic invalidnosti. Kar zadeva proračun za leto 2006, je proračunski organ odobril znesek v višini 1 770 000 EUR (30-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2005). Vendar je Komisija obžalovala, da ta znesek ne bo zadostoval za

zagotovitev celotnega povračila v vseh primerih.

Čeprav je Komisija trdila, da ni pravno zavezana povrniti vseh stroškov, povezanih z invalidnostjo, se je zavezala, da bo zagotovila celotno povračilo teh stroškov pod pogojem, da bo proračunski organ zagotovil razpoložljivost zadostnih sredstev in da bo mogoče doseči medinstitucionalni sporazum o revidiranem predlogu zgoraj navedenih smernic.

Komisija je menila, da osebni prispevek iz smernic (od 5 % do 35 %) ni bil socialno nepravilen, saj temelji na obdavčljivem dohodku družine. Ugotovila je, da se je od 1. maja 2004 individualna finančna pomoč razširila po spremembah politike o dodatnem dodatku za invalide in povečanju zneska razpoložljivih sredstev. Med letoma 2003 in 2005 se je število dosjejev povečalo za skoraj 50 % (s skoraj 60 na 85 dosjejev), razpoložljiva sredstva pa so se povečala za 130 % (s 770 000 EUR na 1 770 000 EUR). Leta 2004 je bil ustanovljen tudi nov sektor „praktične pomoči za invalide“ za zagotavljanje splošnih informacij, svetovanja in podpore.

Komisija je prav tako napovedala, da namerava leta 2006 objaviti novo sporočilo o pomoči invalidom (44) .

— Dostopnost postopkov zaposlovanja : Komisija je trdila, da je bilo izvedenih več praktičnih ukrepov za olajšanje sodelovanja invalidnih kandidatov na natečajih. Tako so vsi razpisi natečajev vključevali standardni odstavek, v katerem so kandidati opozorjeni na nediskriminatorno naravo politike zaposlovanja Unije (45) , invalidni kandidati pa so pozvani k predložitvi potrdila, da lahko izbirne komisije sprejmejo potrebne ukrepe za olajšanje njihovega sodelovanja (46) . V Prilogi 2 „Vodnika za prijavitelje“, objavljenega hkrati z vsakim razpisom natečaja, se invalidne kandidate opozarja na možnost, da zaradi svoje invalidnosti zaprosijo za posebno ureditev.

Na spletišču urada EPSO se neposredno omenjajo enake možnosti. Enako velja za vse oglase, ki se pojavijo v tisku ob objavi tekmovanja.

Komisija je menila, da so bili že sprejeti številni praktični ukrepi, in navedla vrsto primerov v primerih invalidnosti, ki so vključevali težave z: vid (47) , zaslišanje (gluhi ali delno gluhi kandidati) (48) , roke (49) , uporaba invalidskega vozička (50), izčrpavajoča bolezen/možganska invalidnost (51) ali disleksija (52) . Da bi ugodil tem zahtevam, lahko urad EPSO povabi invalidne kandidate v ločene testne centre.

— Redna poročila o politiki zaposlovanja : Komisija je ugotovila, da je skupaj z uradom EPSO pregledala vsebino obveščanja o zaposlovanju, da bi spodbudila več prijav invalidov. V zvezi s tem bi bilo treba preučiti vprašanje priprave poročil o posebnih invalidnostih.

Komisija je poudarila, da anonimnost zagotavlja enako obravnavo kandidatov in da so njeni izbirni postopki v največji možni meri organizirani, da se zagotovi enaka obravnavo. V zvezi s tem urad EPSO zagotavlja posebne možnosti, ki invalidom omogočajo tekmovanje na natečajih.

Komisija se je zavezala, da bo preučila, kako bi lahko izboljšali zanesljivost in redno

posodabljanje obstoječih in prihodnjih statističnih podatkov o zaposlovanju invalidov, ob upoštevanju obveznosti iz [Uredbe \(ES\) št. 45/2001 Evropskega \[Povezava\]](#) parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov (53) . Komisija se je strinjala, da bo razmislila o objavi takšnih statističnih podatkov v prihodnosti v okviru pregleda za izboljšanje zanesljivosti statističnih podatkov.

— Pozitivni ukrepi za spodbujanje zaposlovanja invalidov : Po mnenju Komisije najboljše jamstvo za enako obravnavanje v postopku zaposlovanja vključuje razvoj anonimnih testov in zagotavljanje razumnih prilagoditev za sodelovanje pri teh testih. Vendar Komisija ni menila, da bi bilo treba nadalje ukrepati, tako da bi v tej fazi postopkov zaposlovanja zagotovila pozitivne ukrepe, ki bi bili posebej namenjeni invalidom.

Komisija je pojasnila, da so njene službe, in sicer Generalni direktorat za kadrovske zadeve in administracijo (v nadaljnjem besedilu: GD ADMIN), uradno obveščene, kadar uspešni kandidati na natečajih za zaposlovanje pokažejo, da so invalidi, ki potrebujejo posebno nastanitev v postopku zaposlovanja. V takih primerih te službe sprejmejo proaktiven pristop k zaposlovanju za vsak primer posebej.

Komisija se je zavezala, da bo preučila različne načine za spodbujanje zaposlovanja invalidov v instituciji, in opozorila na potrebo po pregledu trenutnega stanja. Pri tem pregledu bi bilo treba preučiti vprašanje bolj podrobnega razvoja pozitivnih ukrepov za spodbujanje zaposlovanja invalidov, kot so (i) določitev in spremljanje nekaterih oblik zaposlitvenih ciljev za invalide ter (ii) individualno spremljanje s strani uprave po zdravniškem pregledu, da se zagotovijo ustrezne naloge in oprema. Komisija je poleg tega dodala, da je bilo vprašanje invalidnosti obravnavano na tečajih o izbirnih razgovorih in usposabljanju članov izbirne komisije, da bi se zagotovila preobčutljivost na ta vprašanja.

2. Dostopnost prostorov Komisije :

— Gradbeni standardi v zvezi z dostopnostjo : Komisija je pojasnila, da je Upravni odbor OIB 29. junija 2004 sprejel najnovejšo različico svojega priročnika o gradbenih standardih *Manuel d'Immeuble Type* („MIT“). Poglavlje B.III priročnika obravnava zahteve za invalide, ki zajemajo splošna vprašanja dostopa, rezervirana parkirna mesta, mobilnost, razsvetljavo in označevanje v stavbah, sanitarne instalacije in evakuacijo v sili. MIT je bil skladen z belgijsko in evropsko zakonodajo na tem področju ter upošteval določbe Kodeksa dobre prakse Komisije.

Komisija je pojasnila, da nadaljnja revizija MIT ni bila načrtovana. Sedanji dokument je bil sprejet šele sredi leta 2004 in je posodobljen v smislu standardov dostopnosti. Zadevo je treba še naprej pregledovati glede na nove standarde MIT in izkušnje nedavno imenovanega strokovnjaka, odgovornega za ergonomsko oceno pisarniškega okolja.

— Parkirišča : Komisija je ugotovila, da sta v skladu z njenim kodeksom dobre prakse najmanj dve parkirni mesti rezervirani za invalide obiskovalce znotraj ali zunaj vsake stavbe Komisije, razen za stavbo Berlaymont. Komisija ima skupaj 114 takšnih rezerviranih prostorov. Ker je

dostop do stavbe Berlaymont omejen iz varnostnih razlogov, je Komisija od bruseljskih organov zahtevala, naj rezervirajo parkirna mesta za invalide na Boulevardu Charlemagnu, ki poteka ob ulici Berlaymont. Komisija je pojasnila, da se je policijski komisar za glavno mesto Bruselj oktobra 2005 strinjal, da bo rezerviral tri taka mesta v Boulevardu Karlu Velikemu, in je od oddelka za javna dela zahteval, naj opravi potrebno delo. Komisija je prav tako 216 parkirnih mest v svojih stavbah rezervirala za svoje osebe s stalno ali začasno invalidnostjo/težavo, povezane z zdravjem (54) .

3. Obveščanje in komuniciranje :

— Dostopnost informacij, ki se razširjajo za invalide : Komisija se je sklicevala na svoje stališče o dostopnosti informacij, določeno na strani „EUROPA – Web Accessibility Policy“ (55) . V skladu s tem stališčem se je Komisija odločila, da bo sprejela skladnost ravni A (prednostna naloga 1) za nove in posodobljene spletne strani, ki gostujejo na strežniku EUROPA, da bi olajšala njihovo uporabo ne le slepih in slabovidnim osebam, temveč tudi osebam z drugimi okvarami in invalidnostmi, zaradi česar so v skladu s standardi WAI („pobuda za spletno dostopnost“).

— Dostopnost spletišč za javnost : Vodnik za ponudnike informacij („IPG“) je namenjen avtorjem strani na spletišču EUROPA (koordinatorji, spletni skrbniki, izvajalci) in zajema uredniške, tehnične in grafične vidike. Pravila iz IPG (56) je treba upoštevati, da se zagotovi skladna in uporabniku prijazna storitev. V skladu z IPG bi morale strani, ki bodo objavljene na portalu EUROPA, izpolnjevati merila stopnje A glede dostopnosti. Spletni skrbniki generalnih direktorats in služb so odgovorni za oceno dostopnosti svojih spletnih strani in za zagotavljanje skladnosti spletišč in spletnih strani z IPG in WAI-A. Poleg tega skupina za usklajevanje EUROPA Generalnega direktorata za medije in komunikacije zagotavlja sistematično pomoč spletnim skrbnikom pri njihovi nalogi potrjevanja spletnih strani in spletnih strani.

— Alternativne dostopne oblike za vse javne listine EU : Strani EUROPA, skladne z Wai, se lahko z ustrezno programsko opremo za končnega uporabnika uporabijo za ustvarjanje velikih tiskovin, braillovih, zvočnih in elektronskih formatov. Zaradi večjezične narave EUROPA ni mogoče brati vseh jezikov s podporno programsko opremo. Komisija bo izboljšala obstoječe strani, skladne z WAI, z zagotavljanjem zvočnih datotek ali datotek v znakovnem jeziku, ustvarjenih na teh straneh. Vendar bi ta rešitev lahko povzročila težave, saj se zadevna tehnika še razvija. Druga možnost je, da se poleg uvodnih besedil morebitnih dolgih člankov/informacij zagotovi povezava do avdio izhoda, da bi lahko prizadeti ljudje hitro razumeli, ali so informacije zanimive zanje. V nasprotnem primeru Komisija meni, da je večjezično naravo spletišča EUROPA najbolje izkoristiti z zagotavljanjem, da so njegove vsebine lahko dostopne in skladne z WAI. Komisija je poudarila, da je sprejela sistem za upravljanje spletnih vsebin, ki bi moral zagotavljati skladnost z minimalnimi zahtevami glede dostopnosti na vseh svojih straneh (57) .

4. Evropske šole :

— Vključevanje otrok s PUP : Komisija je ugotovila, da nima pristojnosti na področju izobraževanja in zato ne more oceniti ali oceniti novega programa PUP v evropskih šolah niti jim

ne dajati navodil. Pojasnil je, da Svet guvernerjev šol sprejema vse odločitve na tem področju in da ima Komisija v upravnem odboru samo en glas (58) . Vendar je Komisija kot članica upravnega odbora in kot odgovorni delodajalec, katerega osebje izraža nezadovoljstvo s to službo šol, ki se v veliki meri financira iz sredstev Skupnosti, ugotovila, da si dejavno prizadeva za to zadevo in zahteva oceno programa PUP.

Marca 2004 je imel pedagoški odbor šol, ki je pripravljali pododbor sveta guvernerjev, v katerem se obravnavajo in pripravljajo izobraževalne zadeve za obravnavo in odobritev odbora, prvo priložnost za pregled nekaterih statističnih podatkov o primerih PUP. Takrat je Komisija zahtevala, da ustrezni inšpektorji/koordinatorji ocenijo program PUP in da naslednje letno poročilo o programu PUP zagotovi rezultate tega vrednotenja. Vendar je bilo najnovejše poročilo o programu PUP podobno prvemu, Komisija pa je na seji pedagoškega odbora novembra 2005 ponovila svojo zahtevo. Komisija je urad generalnega sekretarja šol zaprosila tudi za več informacij o izvajanju programa PUP, ki izhajajo iz drugih zahtev varuha človekovih pravic po informacijah. Generalni sekretar je pisno navedel vrsto informacij, ki jih je treba zbrati. Komisija je izrazila obžalovanje, da od datuma drugega mnenja, tj. marca 2006, podatki niso bili predloženi.

Komisija je poudarila, da je konec januarja 2006 uradno zaprosila za oceno izvajanja programa PUP s strani sveta guvernerjev šol. Komisija je napovedala, da bi bilo treba v naslednjem šolskem letu izdati ocenjevalno poročilo (59) .

5. Notranje usklajevanje :

— Analiza ankete o invalidnosti : Komisija je poudarila, da je bila raziskava o invalidnosti, ki so jo njene službe izvedle decembra 2004, analizirana in rezultati objavljeni na njenem intranetu. Na podlagi analize prejetih odgovorov je bilo predlaganih več posebnih ukrepov.

Komisija je ugotovila, da so bile nekatere točke podane redno in bi jim koristilo nadaljnje ukrepanje. Omenil je težave, s katerimi se srečujejo nekateri zaposleni pri razmeroma preprostih vrstah nastanitve za lažje delo, kot so ustrezni stoli ali pisarniške mize ali prilagojena oprema IT, pa tudi težave, s katerimi se srečujejo nekatere invalidne osebe pri dostopu do nekaterih stavb ali pri selitvi znotraj njih.

Komisija je pojasnila, da so uslužbenci na podlagi ankete menili, da so bili zaradi invalidnosti deležni manj ugodne obravnave, kar je povzročilo počasnejši poklicni razvoj, manj zanimivo delo ali pomanjkanje dostopa do usposabljanja. Na medosebni ravni je več zaposlenih izkusilo vedenje nadrejenih in sodelavcev, za katerega so menili, da je ponižujoče, zastrašujoče ali žaljivo. Komisija je napovedala, da so bile z ugotovitvami zbirnega poročila seznanjene vse zadevne službe, kjer bi bilo mogoče izvesti koristne nadaljnje ukrepe za zagotovitev večje ozaveščenosti o teh vprašanjih.

Po mnenju Komisije bi bilo treba vse zaposlene opozoriti, da kadrovski predpisi izrecno prepovedujejo diskriminacijo na podlagi invalidnosti. V skladu s tem so bili anketa in njeni rezultati objavljeni na intranetni spletni strani, da bi se osebje seznanilo z vprašanji in prispevalo

k spremembam. Osebe je treba tudi opozoriti na intranetno spletno stran, da se lahko v skladu s kodeksom dobre prakse zaupno obrne na oddelek za enake možnosti in nediskriminacijo GD ADMIN, če zaposleni niso zadovoljni z izvajanjem kodeksa. Enota bo ta vprašanja obravnavala diskretno, pri čemer bo ustrezno upoštevala zahtevano raven zaupnosti.

V okviru procesa oblikovanja vidnejše in dejavnejše politike na tem področju bi se moral GD ADMIN posvetovati z državami članicami glede morebitnih postopkov, sprejetih v njihovih nacionalnih upravah za spodbujanje zaposlovanja in nastanitve invalidov, da bi vzpostavili obstoječe najboljše prakse, ki bi se lahko izvajale tudi znotraj Komisije.

Da bi ocenili napredek, se bo proti koncu leta 2006 preučilo vprašanje izvedbe druge raziskave o invalidnosti v obdobju 2007–2008. Glede na rezultate je mogoče prednostne naloge po potrebi preusmeriti in določiti nove prednostne naloge.

— Ozaveščanje o invalidnosti : Komisija je navedla, da sta bila glavna sredstva za ozaveščanje in osveščanje osebja glede invalidnosti javnost, pridobljena s sprejetjem revidiranega kodeksa dobre prakse in izvajanjem raziskave vseh uslužbencev Komisije o zadevah v zvezi z invalidnostjo. Naslednji korak bi morala biti objava rezultatov raziskave na intranetu Komisije v začetku leta 2006. Ta ukrep bi moral zagotoviti informacije o analizi odgovorov, skupaj z nadaljnjimi ukrepi.

Komisija je napovedala, da namerava v letih 2006 ali 2007 organizirati posebne ukrepe za ozaveščanje z usposabljanjem ali organizacijo konference ali seminarja za osebje, ki bo sovpadal z letnim evropskim dnevom invalidov 3. decembra. Takšni ukrepi bi morali biti odvisni od razpoložljivosti finančnih sredstev (60) .

Udeležba javnosti

Varuh človekovih pravic je drugo mnenje Komisije objavil na svoji spletni strani. V zvezi s tem ni prejel nobenih dodatnih pripomb javnosti.

Dodatne informacije Komisije

Da bi posodobila nekatere informacije iz drugega mnenja, zlasti v zvezi s tremi zavezami iz tega mnenja, je Komisija varuhu človekovih pravic poslala dodatne informacije. Vprašanja, ki jih je izpostavila Komisija, so se nanašala na naslednje vidike:

1. Zaposlovanje :

— Finančna podpora invalidnim uradnikom in družinskim članom : Komisija je napovedala, da namerava obravnavati to težavo v okviru celovitejšega sporočila o enakih možnostih za vse, ki bo predstavljeno v širšem okviru razglasitve leta 2007 za evropsko leto enakih možnosti za vse.

4. Evropske šole :

— Vključevanje otrok s PUP : Komisija je pojasnila, da Svet guvernerjev Evropskih šol na svojem sestanku 30. januarja 2006 ni imel priložnosti preučiti poročila o statističnih podatkih PUP 2004/2005, čeprav je bila ta točka predvidena v dnevnem redu. Čeprav to vprašanje ni bilo na dnevnem redu, je Komisija na svojem zasedanju aprila 2006 zahtevala, da naslednje poročilo vključuje (i) več kvalitativnih informacij o vključevanju učencev s PUP in njihovem napredku, (ii) oceno programa PUP in (iii) strategijo, ki jo je treba sprejeti v evropskih šolah za zagotovitev takih otrok. Svet guvernerjev se je seznanil s poročilom, ki ga zdaj obravnava odbor inšpektorjev. Komisija je ugotovila, da ni bilo predloženo nobeno novo poročilo, čeprav bi morale naslednje poročilo 2005/2006 vključevati zahtevane dodatke kvalitativnih informacij in oceno programa.

5. Notranje usklajevanje :

— Ozaveščanje o invalidnosti : Komisija se je v svojem prvem mnenju zavezala, da bo rezultate vseslošne raziskave o vprašanih invalidnosti objavila na svoji intranetni strani, da bi zagotovila informacije o analizi odgovorov, skupaj z nadaljnjimi ukrepi, načrtovanimi za leto 2006. Komisija je napovedala, da so bili rezultati raziskave že objavljeni (61) . Dodala je, da bi bilo treba podatke dopolniti z informacijami, zbranimi z raziskavo o politikah držav članic za zaposlovanje invalidov v javni upravi. Ocena bi morala opredeliti referenčno merilo praks in prispevati tudi k opredelitvi akcijskega načrta o invalidnosti za leto 2007.

Komisija je napovedala, da je bil objavljen tudi praktični vodnik o dobrih praksah na področju nediskriminacije, namenjen vodjem usposabljanja in vodstvenim delavcem, ki so odgovorni za zaposlovanje (62) . Komisija je pojasnila, da je bil ta vodnik čim bolj razširjen v vseh njenih službah. Čeprav Komisija ni organizirala posebnih tečajev o vprašanih nediskriminacije, je bila tema obravnavana v okviru tečajev o izbirnih razgovorih in usposabljanju izbirnih komisij. Poleg tega se je Komisija zavezala, da bo v bližnji prihodnosti organizirala dodatne dogodke za ozaveščanje, namenjene zlasti zadevnemu osebju (63) .

ODLOČITEV

1 Uvodne opombe

1.1 V skladu s členom 195 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti je Evropski varuh človekovih pravic pooblaščen za izvajanje preiskav na lastno pobudo v zvezi z morebitnimi nepravilnostmi pri dejavnostih institucij in organov Skupnosti.

Varuhinja človekovih pravic se je odločila, da začne preiskavo na lastno pobudo o vključevanju invalidov s strani Evropske komisije, da bi zagotovila, da ti državljani niso diskriminirani v odnosih z institucijo.

1.2 Pri začetku te pobude je varuh človekovih pravic upošteval dejstvo, da invalidnosti, kot je splošno dogovorjeno, ni mogoče opredeliti le na podlagi ene same zdravstvene težave ali fizične ali duševne omejitve, temveč kot posledica zapletene interakcije med zdravstvenim

problemom ali funkcionalno omejitvijo ter socialnim, političnim, kulturnim, gospodarskim in fizičnim okoljem (64) . Varuhinja človekovih pravic se je prav tako zavedala, da invalidi predstavljajo znaten delež prebivalstva Evropske unije (65) . Kot je javno priznala večina evropskih institucij in držav članic (66) , se ta segment družbe sooča s številnimi ovirami, ki njenim članom preprečujejo doseganje enakih možnosti, neodvisnosti ter polnega gospodarskega in socialnega vključevanja. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da so, kot je pokazala raziskava Eurobarometra, skoraj vsi Evropejci naklonjeni boljšemu vključevanju invalidov in da kar 97 % Evropejcev meni, da bi bilo treba storiti nekaj, da bi invalide bolj vključili v družbo (67) .

Čeprav se je Evropska unija na ta izziv odzvala s sprejetjem številnih pravnih in političnih pobud za odpravo teh ovir, je varuh človekovih pravic menil, da je pomembno oceniti, ali so bile te zaveze dejansko uresničene ali ne.

Varuhinja človekovih pravic je poudarila, da je priznanje problema in potreba po njegovi obravnavi kot temeljna človekova pravica pripeljalo do vključitve sklicevanja na invalide v Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Člen 26 Listine določa:

„ Unija priznava in spoštuje pravico invalidov do ukrepov, namenjenih zagotavljanju njihove neodvisnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti. “

Varuh človekovih pravic je ob začetku te pobude priznal tudi, da je Unija sprejela širok nabor pravnih ukrepov za boj proti diskriminaciji invalidov, zlasti Kodeks dobre prakse za zaposlovanje invalidov iz leta 1998 (v nadaljnjem besedilu: kodeks dobre prakse). Ta kodeks je zagotovil skupno medinstitucionalno stališče, namenjeno boju proti morebitnim težavam, s katerimi se srečujejo invalidi, da bi postali uradniki EU ali razvili svojo poklicno pot (68) , na podlagi katerih je bilo treba sprejeti številne ukrepe na področjih, kot so zaposlovanje, poklicna pot, delovno okolje, obveščanje in ozaveščanje ter spremljanje.

1.3 Varuh človekovih pravic je menil, da je Komisija med različnimi institucijami, ki so posebej odgovorne za zagotavljanje, da invalidi niso diskriminirani v odnosih z institucijo EU, zaslužila posebno pozornost zaradi svoje osrednje vloge v institucionalnem okviru Evropske unije. Poleg tega je Komisija v svojem sporočilu z dne 10. maja 2000 z naslovom „Evropa brez ovir za invalide“ (v nadaljnjem besedilu: sporočilo) sprejela temeljit pristop do invalidnih oseb. V tem sporočilu se je Komisija zavezala, da bo razvila in podprla celovito in celostno strategijo za obravnavanje družbenih, arhitekturnih in oblikovalskih ovir, ki po nepotrebnem omejujejo dostop za invalide (69) . V njem niso bile le ponovljene zaveze iz Kodeksa dobre prakse, temveč so bili opredeljeni tudi novi ukrepi, namenjeni spodbujanju razvoja najboljših praks v svoji organizaciji. Ukrepi, opisani v sporočilu, so bili razdeljeni v pet tem: (I) zaposlovanje; (II) dostopnost prostorov Komisije; (III) obveščanje in sporočanje; (IV) Evropske šole; in (v) notranje usklajevanje. Komisija je to strategijo dejansko okrepila z uradnim sprejetjem revidiranega kodeksa dobre prakse 25. novembra 2003.

Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da je te ukrepe podprl Evropski parlament (70) , ki je pozval k izvajanju dopolnilnih ukrepov (71) , kot je ustanovitev medinstitucionalne skupine za

preučitev pogojev dostopa invalidov do institucij EU.

1.4 Dobro upravljanje pa zahteva takojšnje in učinkovito ukrepanje za izvajanje javno navedenih zavez. Varuhinja človekovih pravic je menila, da resnost razmer, s katerimi se srečujejo invalidi, zahteva, da se razglasene zaveze uresničijo z učinkovitimi ukrepi. Varuh človekovih pravic je menil, da je zaradi osrednje vloge Komisije v institucionalnem okviru Unije in njenih posebnih zavez do invalidov koristno pregledati ukrepe, ki jih je ta institucija sprejela na tem področju, in oceniti, ali so skladni s pravnimi obveznostmi in izraženimi zavezami institucije.

Varuh človekovih pravic je zato Komisijo pozval, naj poroča o (i) ukrepih, ki jih je sprejela ali jih namerava sprejeti za zagotovitev, da invalidi niso diskriminirani v njihovih odnosih z institucijo, in (ii) o časovnem razporedu za njihovo sprejetje.

Varuh človekovih pravic je pojasnil, da bo glede na izid preiskave preučil, ali je treba razširiti obseg preiskave in vključiti druge institucije EU.

1.5 Varuh človekovih pravic želi najprej pojasniti, da njegova preiskava ni obravnavala posebnih primerov morebitnih nepravilnosti v zvezi s Komisijo. Varuh človekovih pravic se je namesto tega osredotočil na (i) pregled zavez, ki jih je institucija sprejela do invalidov, in (ii) primerjavo teh podjetij s tem, kar je bilo dejansko doseženo.

Ta proces je potekal prek odprtega in preglednega dialoga, v katerem je k sodelovanju povabil invalide, predstavniške skupine, druge varuhe človekovih pravic na nacionalni in regionalni ravni ter državljane. Kot je napovedal v pismu z dne 19. novembra 2003 o začetku preiskave, je varuh človekovih pravic na svoji spletni strani objavil vse ustrezne dokumente v zvezi s preiskavo, vključno z vsemi pripombami javnosti, ki niso zaupne narave. Varuh človekovih pravic je te pripombe posredoval tudi Komisiji in jo pozval, naj poda svoje pripombe v zvezi z njimi.

Varuh človekovih pravic se želi zahvaliti vsem, ki so sodelovali pri njegovi preiskavi. Njihov vsebinski prispevek je zagotovo nekoliko osvetlil obstoječe težave in Komisiji pomagal opredeliti ukrepe, ki bi lahko pripomogli k izboljšanju razmer v prihodnosti. Visoka stopnja udeležbe javnosti poudarja pomen, ki ga državljani pripisujejo težavam, s katerimi se soočajo invalidi.

1.6 Za celovito in razumljivo predstavitev ugotovitev preiskave jih bo varuh človekovih pravic v skladu s prakso Komisije v svojih mnenjih zbral za pet področij iz sporočila, kot je to storila Komisija v svojih mnenjih, in sicer (i) zaposlovanje; (II) dostopnost prostorov Komisije; (III) obveščanje in sporočanje; (IV) Evropske šole; in (v) notranje usklajevanje.

2 Ukrepi Komisije na področju zaposlovanja

2.1 Varuh človekovih pravic priznava, da je bil na tem področju dosežen velik napredek, ne le pri opredelitvi jasnih načel proti diskriminaciji pri zaposlovanju invalidov, temveč tudi v zvezi z vidiki, kot so finančna podpora uradnikom in invalidnim družinskim članom ter vprašanja zaposlovanja.

Splošna načela

2.2 Varuh človekovih pravic ugotavlja, da je Komisija v Kodeksu dobre prakse predstavila številna splošna načela, katerih cilj je olajšati dostop invalidov do dela v evropskih javnih službah. Na podlagi teh splošnih načel je bilo treba sprejeti vse razumne ukrepe za zagotovitev, da bodo invalidi lahko sodelovali na natečajih pod enakimi pogoji kot drugi kandidati.

2.3 Varuh ugotavlja tudi, da so bila ta načela bistveno okrepljena, ko so 1. maja 2004 začele veljati spremembe kadrovskih predpisov, ki so vključevale protidiskriminacijske določbe iz člena 13 Pogodbe ES(72) . V skladu s tem člen 1d(1) Kadrovskih predpisov izrecno prepoveduje vsakršno diskriminacijo na podlagi invalidnosti:

„ Pri uporabi teh kadrovskih predpisov je prepovedana kakršna koli diskriminacija na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnostni manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti.“;

To načelo je bilo nadalje razvito v členu 1d(4), ki določa:

„ Za namene odstavka 1 ima oseba invalidnost, če ima telesno ali duševno prizadetost, ki je ali bi lahko bila trajna. (...)

Invalid izpolnjuje pogoje za opravljanje bistvenih nalog delovnega mesta ob razumni prilagoditvi.

„Razumna prilagoditev“ v zvezi z bistvenimi funkcijami delovnega mesta pomeni ustrezne ukrepe, kadar je to potrebno, da se invalidni osebi omogoči dostop do zaposlitve, sodelovanje ali napredovanje pri zaposlitvi ali usposabljanje, razen če bi taki ukrepi delodajalca nesorazmerno obremenili.

Varuh človekovih pravic poudarja, da čeprav Kadrovski predpisi ne opredeljujejo pojma „razumne prilagoditve“, njegov člen 1d(6) določa več meril, na podlagi katerih

„ vsaka omejitev [načela nediskriminacije] mora biti utemeljena z objektivnimi in razumnimi razlogi ter namenjena legitimnim ciljem v splošnem interesu v okviru kadrovske politike.

2.4 Varuh človekovih pravic se pri preučevanju uporabe zgoraj navedene določbe v posameznih primerih zaveda, da bi pretirano široka razlaga pojma „nerazmerno breme“ lahko izničila načelo nediskriminacije na podlagi invalidnosti. Po mnenju varuha človekovih pravic je bilo tako stališče, ki ga je Komisija zavzela v okviru prejšnje zadeve (1391/2002/JMA) v zvezi z izobraževanjem otrok uradnikov EU s posebnimi izobraževalnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: otroci SEN).

Varuh človekovih pravic ugotavlja, da se je Komisija v odgovoru na njegovo vprašanje zavezala,

da bo spoštovala načela in merila, navedena v Upravnem obvestilu št. 69–2004 (73) z dne 20. junija 2004. V skladu z načelom iz člena 12 navedenega obvestila se od Komisije ne pričakuje, da bo invalidom zagotovila razumne prilagoditve za opravljanje naloge uradnika Komisije, če bi stroški operacije presegali to, kar je mogoče razumno pričakovati od institucije.

Varuh človekovih pravic verjame, da bo Komisija pravično in uravnoteženo pretehtala razumnost vsake situacije, pri čemer bo upoštevala smernice iz členov 8 in 13 njenega obvestila, ki vključujejo številna merila, kot so ponovna opremljanje obstoječih objektov, uvedba spremenjenih urnikov dela, nakup ali sprememba pripomočkov ter premisleki, ki temeljijo na zdravstvenih in varnostnih potrebah vsega osebja.

Glede na razmere je varuh človekovih pravic sklenil, da se zdi, da v zvezi s tem vidikom zadeve trenutno niso potrebni nadaljnji ukrepi.

Finančna podpora

2.5 Varuh človekovih pravic ugotavlja, da je finančna podpora invalidnim uradnikom ali invalidnim družinskim članom vprašanje, ki je pritegnilo veliko pozornosti javnosti, zlasti kar zadeva t. i. „dodatno pomoč invalidom“. Ta pomoč pomeni dodaten prispevek vsake institucije iz proračunske vrstice A4103 k stroškom, ki nastanejo zaradi invalidnosti. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja tudi, da je bilo zatrjevano, da bi bilo treba to vrsto podpore dodeliti kot pravico invalidnim uradnikom ali uradnikom z invalidnimi družinskimi člani in da bi morala kriti vse nastale stroške.

Zdi se, da se na podlagi smernic, ki urejajo uporabo proračunske vrstice A4103 z dne 1. maja 2004, upravičencem do dodatne pomoči za invalide povrnejo zadostna sredstva in le za del nastalih stroškov (od 5 % do 35 %). Potencialni upravičenci morajo torej prispevati prispevek, ki je odvisen od obdavčljivega dohodka družine. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da se ta pravila uporabljajo za stroške posebnega izobraževanja za invalidne otroke ter za stroške prevoza ali vaje.

2.6 V zvezi s stroški posebnega izobraževanja za invalidne otroke varuh človekovih pravic opozarja, da je bilo to vprašanje predmet njegove preiskave pritožbe 1391/2002/JMA, na podlagi katere je bilo Parlamentu 27. maja 2005 predloženo posebno poročilo. Varuh človekovih pravic je v svojem posebnem poročilu priporočil, naj Komisija sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da staršem otrok PUP, ki so zaradi svoje invalidnosti izključeni iz evropskih šol, ni treba prispevati k stroškom izobraževanja njihovih otrok. Varuh človekovih pravic ugotavlja tudi, da je Parlament z resolucijo A6–0118/2006, sprejeto 20. marca 2006, podprl sklepe varuha človekovih pravic. V isti resoluciji je Parlament pozval Komisijo, naj sprejme potrebne ukrepe za povračilo celotnih stroškov posebnega izobraževanja staršem otrok PUP, ki so zaradi svoje invalidnosti izključeni iz evropskih šol. Dodal je, da bi morala biti takšna povračila del evropske politike socialne zaščite.

2.7 V zvezi z razdeljevanjem dodatne pomoči invalidom v proračunski vrstici A4103 varuh človekovih pravic ugotavlja, da Komisija nima pravne obveznosti, da povrne vse stroške,

povezane z invalidnostjo, in da se osebni prispevek, določen v smernicah (od 5 % do 35 %), ne bi smel šteti za socialno nepravičnega, saj se izračuna na podlagi obdavčljivih družinskih dohodkov.

Vendar varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da se je Komisija ne glede na svoje stališče zavezala, da bo zagotovila celotno povračilo stroškov, povezanih z invalidnostjo, pod pogojem, da bo proračunski organ zagotovil razpoložljivost zadostnih sredstev in da bo dosežen medinstitucionalni sporazum o revidiranem predlogu smernic.

Glede na zaskrbljenost javnosti glede tega vidika njegove preiskave je varuh človekovih pravic prepričan, da bo Komisija sprejela potrebne ukrepe, s katerimi bo proračunski organ poskušala prepričati o potrebi po razširitvi področja uporabe proračunske vrstice A4103, da se zagotovi, da se invalidnim uradnikom ali uradnikom z invalidnimi družinskimi člani v celoti povrnejo stroški, povezani z invalidnostjo.

2.8 Varuh človekovih pravic poudarja, da se je Komisija v okviru razglasitve leta 2007 za evropsko leto enakih možnosti za vse zavezala, da bo predstavila sporočilo o enakih možnostih za vse, ki bi moralo med drugim obravnavati vprašanja v zvezi s finančno podporo invalidnim uradnikom ali invalidnim družinskim članom. Čeprav se zdi, da to sporočilo še ni bilo objavljeno, varuh človekovih pravic meni, da bi moral dokument dati Komisiji priložnost, da potrdi, da svoje zaveze jemlje resno in je pripravljena ukrepati v zvezi z njimi.

Glede na razmere je varuh človekovih pravic sklenil, da se zdi, da v zvezi s tem vidikom zadeve trenutno niso potrebni nadaljnji ukrepi.

Zaposlovanje

2.9 Varuh človekovih pravic meni, da je bil v zadnjih nekaj letih dosežen velik napredek pri dostopu invalidov do evropske javne službe, zlasti po ustanovitvi Evropskega urada za izbor osebja (EPSO).

2.10 Varuh človekovih pravic se zaveda, da je urad EPSO, kot je navedla Komisija, dejansko izvedel številne ukrepe za olajšanje udeležbe invalidnih kandidatov v postopkih zaposlovanja. V tem smislu varuhinja človekovih pravic pozdravlja dejstvo, da vsa obvestila o natečajih vključujejo standardni odstavek, ki kandidate opozarja na nediskriminatorno naravo politike zaposlovanja Unije, in da so invalidni kandidati povabljeni k predložitvi potrdila, da lahko izbirne komisije sprejmejo potrebne ukrepe za olajšanje njihovega sodelovanja. Prav tako se zdi pozitivno, da „Vodnik za prijavitelje“, objavljen hkrati z vsakim razpisom natečaja, vključuje oddelek, ki invalidne kandidate opozarja na možnost, ki jim je na voljo, da zaprosijo za posebno ureditev zaradi svoje invalidnosti. Poleg tega se na spletišču urada EPSO neposredno omenjajo enake možnosti. Enako velja za vse oglase, ki se pojavijo v medijih ob objavi natečaja.

Varuhinja človekovih pravic pozdravlja tudi pobudo urada EPSO, da sprejme številne praktične ukrepe za zagotovitev pravilnega izvajanja njegove politike nediskriminacije. Ponazoritev takih praktičnih ukrepov je določba, ki omogoča možnost, da se invalidne kandidate povabi v ločene

testne centre.

2.11 Ne glede na ta očitni napredek se zdi, da je javnost še vedno zaskrbljena zaradi pomanjkanja preglednosti novih ukrepov in potrebe po zanesljivejši oceni razmer. Varuh človekovih pravic ugotavlja, da je Komisija v odgovor na svojo zahtevo napovedala, da skupaj z uradom EPSO pregleduje vsebino svoje objave za zaposlitev. Pri tem pregledu bi se preučila možnost priprave poročil o posebnih invalidnostih, ki niso slabovidne, da bi spodbudili več prijav invalidov.

Varuh človekovih pravic pozdravlja zavezo Komisije, da bo razmislila o objavi splošnejših poročil o zaposlovanju invalidov, ki bi morala vključevati obstoječe in prihodnje statistične podatke, pod pogojem, da to gradivo v celoti spoštuje obveznosti iz Uredbe (ES) [Povezava] št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov (74) . Po mnenju varuha človekovih pravic bi ta pobuda prispevala k večji preglednosti politike Komisije na tem področju in bi bila v skladu z doslednimi pozivi Parlamenta k takšnemu ukrepanju (75) .

2.12 Varuh človekovih pravic ugotavlja, da so bile nekatere pripombe, ki jih je med preiskavo predložila javnost, kritične do tega, da Komisija ni dala prednosti bolj proaktivni politiki zaposlovanja invalidov, zlasti ker ni razvila neke vrste pozitivnih ukrepov. Varuhinja človekovih pravic se zaveda, da Komisija trenutno ni pripravljena rezervirati določenega odstotka skupnega števila kandidatov, ki jih zaposli, invalidom.

Varuhinja človekovih pravic pri pregledu politike Komisije na tem področju upošteva dejstvo, da obstoječe prakse v državah članicah v zvezi z izvajanjem pozitivnih ukrepov kažejo določeno različnost. Pomembno število držav članic EU, kot so Avstrija, Belgija (76) , Ciper, Češka, Francija, Nemčija, Grčija, Italija, Litva, Malta, Poljska, Portugalska, Slovenija in Španija, je določilo sisteme kvot za zaposlovanje invalidov. Druge evropske države so izbrale drugačno pot za spodbujanje vključevanja te skupine ljudi v delovno okolje (77) . Varuh človekovih pravic upa, da bo Komisija pri oblikovanju lastne politike na tem področju pozorno spremljala obstoječe razmere v državah članicah in njihov razvoj skozi čas.

V zvezi s tem varuhinja človekovih pravic meni, da je pomembno poudariti, da se je Komisija zavezala, da bo preučila različne načine za spodbujanje zaposlovanja invalidov v instituciji. V zvezi s tem se je Komisija sklicevala na več primerov, med katerimi je določitev neke oblike zaposlitvenega cilja za invalide ali individualno spremljanje s strani uprave po zdravniškem pregledu, da se zagotovijo ustrezne naloge in oprema.

Glede na razmere je varuh človekovih pravic sklenil, da se zdi, da v zvezi s tem vidikom zadeve trenutno niso potrebni nadaljnji ukrepi.

3 Dostopnost prostorov Komisije

3.1 Varuh z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je dostopnost prostorov Komisije vidik njegove

preiskave, ki je pritegnil veliko zanimanja javnosti, ki je bila na splošno zelo kritična do rezultatov Komisije na tem področju.

3.2 Zdi se, da se je Komisija zavezala, da bo spoštovala merila, določena v EU in lastnih kodeksih dobre prakse. V skladu s tem je bilo treba sprejeti vse razumne ukrepe za zmanjšanje težav, povezanih z dostopom do stavb ter pisarniških prostorov in opreme, da bi bile pisarne in objekti dostopni invalidom.

Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da je Komisija pri uresničevanju teh ciljev napovedala, da so njene službe, in sicer Urad za infrastrukturo in logistiko (v nadaljnjem besedilu: OIB), predvidele izboljšave, namenjene lažjemu dostopu invalidov do prostorov Komisije. Te izboljšave bi morale vključevati nove standarde za zagotovitev dostopnosti vseh stavb Komisije, zlasti glede dostopa, gibanja znotraj stavb, evakuacije v nujnih primerih in sanitarnih naprav.

3.3 Ne glede na te zaveze je varuh človekovih pravic prejel številne pripombe javnosti, ki so izpostavile številne pomanjkljivosti v politiki Komisije na tem področju. Javnost je na primer kritizirala dejstvo, da institucija ni sodelovala pri celoviti reviziji dostopnosti vseh institucij EU in da je njeno sporočilo o nepremičninski politiki in infrastrukturi v Bruslju premalo pozornosti namenilo vprašanju dostopnosti za invalide (78) .

Varuhinja človekovih pravic je prejela tudi različne pritožbe v zvezi s posebnimi vidiki tega vprašanja, kot je dostopnost parkirnih mest Komisije ali informacijskega centra EU v Rond Point Schumanu v Bruslju za invalide. Ti primeri kažejo, da je dostopnost prostorov Komisije še vedno problem, ki ga je treba učinkoviteje obravnavati (79) .

3.4 Varuh ugotavlja, da je Komisija 29. junija 2004 v odgovor na njegovo vprašanje napovedala sprejetje novih standardov o dostopnosti prostorov za invalide. V skladu s tem so bile v zadnji različici priročnika Komisije o gradbenih standardih v poglavju B.III obravnavane zahteve v zvezi z invalidi. Te zahteve v celoti spoštujejo standarde, določene v zakonodaji EU in belgijskem pravu, ter zajemajo splošna vprašanja dostopa, rezervirana parkirna mesta, mobilnost, razsvetljavo in označevanje v stavbah, sanitarne instalacije in evakuacijo v sili. Varuhinja človekovih pravic priznava tudi, da se je Komisija zavezala, da si bo prizadevala za nadaljnji napredek v zvezi z razpoložljivostjo parkirnih mest za invalide v vseh svojih stavbah ali v njihovi bližini.

Varuh človekovih pravic je prepričan, da bi morale zaveze Komisije ustrezno obravnavati pomisleke, ki jih je izrazila javnost. Varuhinja človekovih pravic tudi verjame, da bo Komisija spremljala razmere, pri čemer bo sčasoma ustrezno prilagodila svojo politiko in prakso glede na razmere in ob ustreznem upoštevanju javnega mnenja.

Glede na navedeno je varuh človekovih pravic sklenil, da se zdi, da v zvezi s tem vidikom zadeve trenutno niso potrebni nadaljnji ukrepi.

4 Informacije in komunikacija

4.1 Varuh človekovih pravic ugotavlja, da je dostop do informacij predpogoj za demokratično udeležbo na kateri koli politični ravni. Glede na to, da je Komisija eden od glavnih virov informacij o zadevah EU, je izjemno pomembno, da imajo invalidi enostaven dostop do tovrstnih informacij kot sredstva za zagotavljanje njihovega sodelovanja v demokratičnem življenju Unije. Dostopnost dokumentov in spletišč Komisije je zato še posebej pomembna pri zagotavljanju, da invalidi niso diskriminirani.

Varuhinja človekovih pravic poudarja, da se je Komisija za dosego zgoraj navedenih ciljev v svojem kodeksu dobre prakse zavezala, da bo spremenila smernice o dostopu do dokumentov, da bi zagotovila dostopnost publikacij in informacij za invalide v nadomestni obliki. Podobno naj bi Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti invalidom zagotovil popoln dostop do njegovih informacij. Na podlagi teh zavez je Komisija septembra 2001 sprejela sporočilo, katerega cilj je povečati dostopnost spletnih strani za starejše in invalide (80) .

4.2 Varuh človekovih pravic priznava, da je Komisija dosegla velik napredek pri dostopnosti svojih informacij za invalide. To še posebej velja za informacije, ki jih vsebuje spletna stran Komisije. Varuhinja človekovih pravic pozdravlja pobudo Komisije za sprejetje standarda na visoki ravni, tako imenovane stopnje skladnosti A (pritožba za prednostno nalogo 1-WAI (pobuda za spletno dostopnost)), za nova in posodobljena spletišča, ki gostujejo na strežniku EUROPA. Ta pobuda bi morala olajšati uporabo spletnih strani Skupnosti ne le slepim in slabovidnim, temveč tudi osebam z drugimi okvarami in invalidnostjo. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja tudi, da se je Komisija zavezala, da bo zagotovila, da bodo avtorji strani na spletišču EUROPA, kot so skrbniki spletnih strani generalnih direktorats in služb, uporabljali pravila iz vodnika za ponudnike informacij, da bi zagotovili usklajeno in uporabniku prijazno storitev.

4.3 Varuh človekovih pravic se zaveda, da je javnost kritizirala stopnjo dostopnosti informacij Komisije in je poudarila, da jih je treba dati na voljo ne le osebam z motnjami vida, ampak tudi čim večjemu številu invalidov.

Vendar varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da je Komisija sprejela številne pobude, da bi se odzvala na te pomisleke, in si prizadeva vključiti ustrezno programsko opremo za končnega uporabnika, da bi zagotovili, da se informacije, ki jih vsebujejo strani EUROPA, skladne z WAI, uporabljajo za ustvarjanje velikih odtisov, Braillove pisave ter elektronskih in zvočnih formatov.

4.4 Varuh človekovih pravic želi kljub temu opozoriti Komisijo na dejstvo, da interes javnosti za to vprašanje ni bil osredotočen izključno na informacije, ki se zagotavljajo prek interneta.

Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da Komisija velik del svojih materialov izdela tudi v papirni obliki. Zdi se, da so bili v Braillovi pisavi pripravljeni številni dokumenti, kot sta bela knjiga o reformi Komisije in posvetovalni dokument o izboljšanju delovnih ureditev za invalide. Varuhinja človekovih pravic meni, da je ta prizadevanja hvalevredna in upa, da jih bo mogoče v prihodnosti razširiti.

Varuhinja človekovih pravic se zaveda, da bi številni invalidi želeli, da bi Komisija zagotovila, da

bo na voljo več dokumentov EU v številnih alternativnih formatih, kot so Braillova pisava, velika tiskana, audio in elektronska oblika. Varuh človekovih pravic verjame, da se bo Komisija v sodelovanju z Uradom za uradne publikacije Evropskih skupnosti skušala odzvati na to zaskrbljenost javnosti.

Glede na razmere je varuh človekovih pravic sklenil, da se zdi, da v zvezi s tem vidikom zadeve trenutno niso potrebni nadaljnji ukrepi.

5 Vključevanje invalidnih otrok s strani evropskih šol

5.1 Varuh z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je njegov vidik preiskave pritegnil veliko pozornosti javnosti. Javnost je bila na splošno kritična do Komisije in evropskih šol, ker domnevno niso učinkovito uresničile svojih zatrjevanih zavez glede resničnega vključevanja učencev PUP v šolsko življenje.

Varuh človekovih pravic dosledno meni, da evropske šole niso institucija ali organ Skupnosti in zato niso v okviru njegovega mandata v skladu s členom 195 Pogodbe ES. Varuh človekovih pravic pa je poudaril tudi, da ima Komisija določeno odgovornost za delovanje evropskih šol, saj je zastopana v njihovem svetu guvernerjev in v veliki meri prispeva k njihovemu financiranju. Varuh človekovih pravic zato meni, da ima Komisija splošno odgovornost za spodbujanje dobrega upravljanja v evropskih šolah. Ta odgovornost vključuje obveznost spodbujanja nediskriminatorne politike za invalidne učence evropskih šol, da se zagotovi njihova popolna vključenost v šole. V zvezi s tem varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da se je Komisija v svojem kodeksu dobre prakse zavezala, da bo podprla prizadevanja evropskih šol za boljše vključevanje invalidnih učencev.

5.2 Zdi se, da so bila merila za politiko Evropskih šol o otrocih PUP najprej določena v izobraževalnem programu iz leta 1999. Program je obravnaval tako učenje kot tudi telesno invalidnost, da bi učence PUP čim bolj vključili v šolsko življenje, in sicer s pomočjo specializiranih učiteljev, ki učencem zagotavljajo pomoč v razredu. V skladu s tem je moral za vsakega študenta PUP določiti prilagojen program, ki temelji na sposobnostih in potrebah učenca, in sicer s posebnim svetom, ki ga sestavljajo direktor, učitelji, starši in običajno zdravstveni specialist. Rezultat tega postopka je bila pogodba, ki se lahko vsako leto obнови in v kateri so opisane odgovornosti, ki jih je prevzela vsaka stranka.

Glede na pripombe, ki jih je javnost podala med preiskavo varuha človekovih pravic, se zdi, da je izvajanje tega programa vzbudilo zaskrbljenost javnosti in da so bile ugotovljene številne težave, vključno s tem, da šole (i) niso sprejele otrok s PUP, ker nimajo niti strokovnega znanja niti človeških virov za obravnavanje nekaterih vrst invalidnosti; (II) vzpostaviti celovit program za otroke PUP in si resnično prizadevati za spodbujanje bolj vključujočega izobraževanja; ter (iii) zagotoviti usposobljeno osebje in podporo za vključevanje otrok s PUP.

5.3 Varuh človekovih pravic je že pregledal politiko Evropskih šol za vključevanje invalidnih otrok v okviru prejšnje pritožbe (1391/2002/JMA), v kateri je ena od trditev, da evropske šole niso vzpostavile integriranega in enotnega izobraževalnega sistema, ki bi zadovoljil potrebe

vseh otrok PUP. Na podlagi svoje preiskave je varuh človekovih pravic 27. maja 2005 Parlamentu predložil posebno poročilo (81). Varuhinja človekovih pravic je v okviru priprave tega poročila ugotovila, da se zdi, da ni zavezujoče pravne določbe, ki bi od Komisije zahtevala vzpostavitev enotnega izobraževalnega sistema. Ker take pravne podlage ni bilo, varuh človekovih pravic ni mogel ugotoviti, da Komisija ni ustrezno ukrepala, ker ni zagotovila, da evropske šole izvajajo izobraževalne programe za vse otroke uradnikov EU s PUP (82). Ne glede na to ugotovitev je varuh človekovih pravic opozoril tudi na nedoslednost med prakso šol in javnimi zavezami EU na splošno (83) in zlasti Komisije (84) v podporo integriranemu izobraževalnemu sistemu.

5.4 Varuh človekovih pravic ugotavlja, da je Komisija v odgovor na pripombe javnosti pojasnila, da je svet guvernerjev šol februarja 2005 odobril nov dokument z naslovom „Vključevanje učencev s PUP v evropske šole“ (85). Ta dokument naj bi zagotovil podlago za revidirano politiko na tem področju. Kot je navedeno v preambuli, je bil namen novih smernic prilagoditi sprejemne in integracijske postopke za učence z učnimi težavami ter uvesti izboljšave in inovacije v sistem, zasnovan za reševanje izzivov, povezanih z vse večjim številom učencev PUP.

Varuhinja človekovih pravic opozarja, da je Komisijo prosil, naj pojasni, kako namerava oceniti rezultate nove politike evropskih šol za vključevanje otrok s PUP, in navede časovni raspored za takšno oceno. V zvezi s tem varuhinja človekovih pravic z zaskrbljenostjo ugotavlja, da odgovor Komisije ne vsebuje informacij, ki bi lahko pokazale, da so se evropske šole spremenile ali da so njihova prizadevanja za vključevanje učencev s PUP dejansko uspešna. Varuh človekovih pravic opozarja, da je Komisija preprosto navedla, da je večkrat neuspešno zahtevala pregled programa SEN šol.

5.5 Glede na navedeno varuh človekovih pravic meni, da nima dovolj informacij, da bi ugotovil, da se je nova politika ustrezno odzvala na pomisleke, ki jih je izrazila javnost. Ker teh informacij ni, želi varuh človekovih pravic Komisijo opozoriti na številna vprašanja v zvezi s politiko šol za vključevanje invalidnih učencev, ki jim javnost pripisuje velik pomen. Ti vključujejo:

- stališče, da bi morala izobraževalna strategija za otroke PUP temeljiti na „preventivnem vključevanju“;
- je zaskrbljen zaradi dejstva, da vsakoletna obnovitev konvencije, na podlagi katere so vzpostavljeni posamezni programi za otroke s PUP, povzroča negotovost med starši glede tega, kako se bodo razmere sčasoma razvijale;
- da morajo šole pripraviti ustrezne programe za nekatere učne težave, kot je disleksija, ki zahtevajo ustrezno usposabljanje na delovnem mestu o tem, kako pomagati učencem v njihovih razredih;
- tveganje, da bi bili starši otrok PUP izključeni iz svetovalne skupine za PUP šole, ker ne prejmejo dovolj informacij o statusu in morebitnem napredku svojih otrok; in
- pomanjkanje skladnosti pri načinu, kako posamezne šole izvajajo šolsko politiko do otrok PUP, in potreba po oblikovanju položaja koordinatorja PUP v vsaki šoli.

5.6 Varuh človekovih pravic meni, da bi morala Komisija ustrezno upoštevati zgoraj navedene pomisleke, da bi spodbudila ustrezne rešitve v okviru političnih odločitev, ki jih sprejme upravni

odbor Evropskih šol. Da bi pozorno spremljali razvoj teh razmer v bližnji prihodnosti, varuh človekovih pravic meni, da bi morala Komisija do konca leta 2007 poročati o napredku, ki so ga evropske šole dosegle pri vključevanju invalidnih otrok. To poročilo bo varuhu človekovih pravic omogočilo, da odloči, ali so v zvezi s tem potrebni nadaljnji ukrepi. Varuh človekovih pravic namerava to poročilo objaviti na svoji spletni strani, da bi državljane seznanil z njegovo vsebino.

6 Notranja koordinacija

6.1 Ker se zdi, da je invalidnost posledica zapletene interakcije med zdravstvenim problemom ali funkcionalno omejitvijo ter njegovim socialnim, političnim, kulturnim, gospodarskim in fizičnim okoljem (86), je za vključevanje invalidov potrebno ukrepanje na številnih področjih, kot so med drugim zdravstveno varstvo, izobraževanje, zaposlovanje, prevoz, stanovanja ali socialno in pravno varstvo.

Zato učinkovito ukrepanje proti diskriminaciji na podlagi invalidnosti zahteva, da različni zadevni oddelki delujejo usklajeno in da se dejansko ustanovi ločen upravni organ, ki bo lahko služil kot osrednja točka za vsa vprašanja invalidnosti, da bi se okrepil in razvil splošni pristop (87). Odsotnost celostnega pristopa lahko oteži pridobivanje informacij o obstoječih programih in posledično invalidom prepreči, da bi ustrezno uveljavljali svoje pravice.

6.2 Varuhinja opozarja, da se zdi, da se EU kot celota ter Kodeks dobre prakse in sporočilo Komisije o invalidih strinjajo s to splošno perspektivo. Zagotavljajo celovito in celovito strategijo za boj proti morebitnim primerom diskriminacije invalidov, vključno z imenovanjem uradnika ali organa v vsaki instituciji EU, ki bo odgovoren za izvajanje te strategije.

6.3 Celostni pristop zahteva tudi, da so informacije na voljo vsem službam v upravi, da lahko prispevajo k preprečevanju morebitnih težav, povezanih z delom, za invalidne uslužbence. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da se je Komisija v svojem kodeksu dobre prakse strinjala, da bo zagotovila informacije in ozaveščanje s tečaji usposabljanja o invalidnosti ter stalno spremljala in izboljševala postopke za pravilno uporabo kodeksa na vseh ravneh. V ta namen se je Komisija zavezala, da bo izvajala redne raziskave.

6.4 Varuh ugotavlja, da je bila doslej izvedena samo ena raziskava, in sicer anketa iz decembra 2004. Glede na raziskavo je invalidno osebje navedlo, da je bilo zaradi svojega stanja deležno manj ugodne obravnave, kar je povzročilo počasnejši poklicni razvoj, manj zanimivo delo ali pomanjkanje dostopa do usposabljanja. Raziskava je pokazala, da je na medosebni ravni več zaposlenih doživelo vedenje nadrejenih in sodelavcev, za katerega menijo, da je ponižujoče, zastrašujoče ali žaljivo. Osebje je prav tako menilo, da je imelo težave pri razmeroma preprostih vrstah nastanitve za svoje delo, kot so ustrezni stoli ali pisarniške mize, prilagojena oprema IT, ali pri zagotavljanju dostopa do stavb ali znotraj njih.

Varuhinja človekovih pravic pozdravlja pobudo Komisije, da anketo in njene rezultate ter praktične smernice za dobro prakso postavi na intranetno spletno stran, da bi osebje seznanila z zadevnimi vprašanji in prispevala k spremembam.

Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da Komisija trenutno preučuje možnost izvedbe nove raziskave za obdobje 2007–2008. Varuhinja človekovih pravic verjame, da bi bilo Komisiji v okviru te prihodnje raziskave koristno upoštevati nekatere kritike, ki jih je javnost izrazila v zvezi z uporabo njenega kodeksa dobre prakse. Komisija lahko razmisli tudi o izboljšanju zastopanosti invalidskih organizacij v postopku odločanja, ki se osredotoča na morebitne reforme.

6.5 Varuh človekovih pravic poudarja, da je Komisija v odgovor na njegova vprašanja izdala praktične smernice o dobrih praksah na področju nediskriminacije. Ta vodnik je namenjen obveščanju vodstvenih delavcev, ki so odgovorni za zaposlovanje v generalnih direktoratih. Zdi se, da je bil vodnik razširjen po vseh službah Komisije in je bil objavljen tudi na intranetu Komisije, da bi se osebje seznanilo z vprašanji in vplivalo na spremembe.

Varuhinja človekovih pravic pozitivno ocenjuje prizadevanja Komisije, da prek intraneta obvesti javne uslužbence in uslužbenke, da se lahko v primeru nezadovoljstva z izvajanjem kodeksa dobre prakse zaupno obrne na posebno službo, enoto za enake možnosti in nediskriminacijo Generalnega direktorata Komisije za kadrovske zadeve in upravo. Ta služba je pooblaščen, da na najustreznejši način obravnava predmet pritožbe.

6.6 V zvezi s prizadevanji Komisije za ozaveščanje o invalidnosti varuh človekovih pravic ugotavlja, da je tudi institucija napovedala, da namerava v prihodnje organizirati posebne ukrepe za ozaveščanje s pomočjo usposabljanj in konferenc ali seminarjev za osebje. Vendar varuhinja človekovih pravic obžaluje, da Komisija kljub svojim zavezam do zdaj ni mogla organizirati posebnih tečajev o vprašanih nediskriminacije, saj se je omejila na organizacijo številnih informativnih sestankov za izbirne komisije.

Varuh človekovih pravic želi Komisijo opozoriti na dejstvo, da je javnost v svojih pripombah med preiskavo odločno podprla zamisel, da bi bilo treba organizirati usposabljanje za vse uslužbenke, ki delajo skupaj z invalidi. Varuh človekovih pravic upa, da bo Komisija ustrezno upoštevala te pomisleke javnosti, da bi izboljšala usposabljanje, ki ga zagotavlja svojemu osebju v zvezi z vprašanji invalidnosti.

Glede na navedeno je varuh človekovih pravic sklenil, da se zdi, da v zvezi s tem vidikom zadeve trenutno niso potrebni nadaljnji ukrepi.

To je politični pristop, ki ga uporabljajo Kanada in Združene države Amerike. Obe državi sta si prizadevali za razvoj popolnoma integriranih politik na področju invalidnosti. V ZDA je za to odgovoren nacionalni svet za invalidnost, zvezna agencija, ustanovljena leta 1978, katere naloga je spodbujati politike, programe, prakse in postopke, ki zagotavljajo enake možnosti za vse invalide (www.ncd.gov/index.html). V Kanadi je ta naloga dodeljena Uradu za invalidska vprašanja (ODI), ki služi kot osrednja točka v vladi Kanade za ključne partnerje, ki si prizadevajo za spodbujanje polnega sodelovanja Kanadčanov s posebnimi potrebami pri učenju, delu in življenju v skupnosti (www.hrsdc.gc.ca/en/gateways/nav/top_nav/program/odi.shtml).

7 Sklepi

7.1 Varuh človekovih pravic je skrbno ocenil ukrepe Komisije za vključevanje invalidov z odprtim in preglednim dialogom, v katerem so veliko prispevali invalidi, predstavniške skupine, drugi varuhi človekovih pravic na nacionalni in regionalni ravni ter državljani.

7.2 Varuh človekovih pravic na podlagi tega pregleda meni, da si je Komisija resnično prizadevala za vključevanje invalidov, čeprav se zdi, da nekateri vidiki njene politike niso izpolnili pričakovanj javnosti. Varuhinja človekovih pravic priznava, da je bil dosežen napredek na številnih področjih, med drugim na naslednjih področjih:

- * zagotavljanje, da se pri zaposlovanju invalidov v vseh institucijah EU spoštujejo temeljna načela iz novih kadrovskih predpisov, kot sta nediskriminacija na podlagi invalidnosti (člen 1d(1)) ali potreba, da se invalidnim uradnikom zagotovijo razumne prilagoditve, da lahko opravljajo naloge, ki so jim dodeljene (člen 1d(4));

- * kandidati na natečajih EU z invalidnostjo lahko zdaj izkoristijo številne ukrepe za lažjo udeležbo; poleg tega se je Komisija zavezala, da bo preučila različne načine za spodbujanje zaposlovanja invalidov v instituciji;

- * sprejetje novih zahtev v zvezi z dostopnostjo prostorov Komisije, ki so popolnoma v skladu s standardi, določenimi v zakonodaji EU in belgijskem pravu, ter posebej obravnavajo potrebe invalidov;

- * omogočanje večje dostopnosti informacij za invalide, zlasti v zvezi s podatki, objavljenimi na spletni strani Komisije; institucija si je v tej smeri hvalevredno prizadevala;

- * Komisija si je prizadevala, da bi bile njene storitve bolj prilagojene težavam, s katerimi se srečujejo invalidi, da bi se lahko po potrebi ustrezno odzvali. V zvezi s tem bi moral biti kodeks dobre prakse Komisije zelo koristno orodje za osveščanje njenega osebja, čeprav si je treba prizadevati za zagotovitev, da se standardi ravnanja v celoti spoštujejo in redno posodablajo.

7.3 Varuh človekovih pravic se zaveda, da so, kot je poudarila javnost, še vedno potrebni ukrepi na drugih področjih, vključno z naslednjimi:

- * finančna podpora, ki jo Komisija zagotavlja invalidnim uradnikom ali uradnikom invalidnim družinskim članom, se še vedno šteje za nezadostno; javnost tudi meni, da bi bilo treba povečati proračunska sredstva za stroške, povezane z invalidnostjo;

- * zdi se, da ukrepi, sprejeti za spodbujanje zaposlovanja invalidov, niso pregledni, zato je bila zahtevana zanesljivejša ocena razmer;

- * zdi se, da je tudi nezadovoljstvo zaradi nezadostne dostopnosti informacij Komisije za nekatere invalide;

- * zdi se, da je položaj invalidnih učencev v evropskih šolah neustrezen, politika šol za

vključevanje te kategorije otrok pa očitno ni učinkovito prispevala k njihovemu vključevanju;

* uporaba Kodeksa dobre prakse Komisije je razkrila številne pomanjkljivosti, zlasti glede nezadostnega števila ukrepov, sprejetih za osveščanje osebja institucije s tečaji usposabljanja ali seminarji.

7.4 Varuh človekovih pravic se zaveda, da je Komisija sprejela številne zaveze, da bi odpravila zgoraj navedene pomisleke javnosti. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da se je Komisija zavezala, da bo:

* zagotoviti popolno povračilo stroškov, povezanih z invalidnostjo; pod pogojem, da proračunski organ zagotovi zadostna sredstva in da se doseže medinstitucionalni sporazum;

* razmisliti o objavi splošnejših poročil o zaposlovanju invalidov, ki bi morala vključevati obstoječe in prihodnje statistične podatke;

* sprejme nove standarde o dostopnosti prostorov za invalide in poveča število parkirnih mest za invalide v vseh stavbah ali v njihovi bližini;

* v prihodnosti organizirati posebne ukrepe za ozaveščanje z usposabljanji in konferencami ali seminarji za osebje.

Glede na zaveze Komisije varuh človekovih pravic meni, da trenutno niso potrebni nadaljnji ukrepi v zvezi z zgoraj navedenimi vidiki.

7.5 Varuh človekovih pravic meni, da je položaj invalidnih učencev v evropskih šolah še vedno nezadovoljiv.

Da bi pozorno spremljali razvoj teh razmer v bližnji prihodnosti, varuh človekovih pravic meni, da mora Komisija do konca leta 2007 poročati o napredku, ki so ga Evropske šole dosegle pri vključevanju invalidnih otrok. To poročilo bo varuhu človekovih pravic omogočilo, da odloči, ali so v zvezi s tem potrebni nadaljnji ukrepi. Opozoriti je treba, da namerava varuh človekovih pravic to poročilo objaviti na svoji spletni strani, da bi državljane seznanil z njegovo vsebino.

Varuhinja človekovih pravic upa, da bo z začetkom javne razprave o vključevanju invalidov s strani Komisije prispevala k temu, da bi se glas invalidov približal institucijam Unije. Varuh človekovih pravic upa, da bodo rezultati njegove pobude Komisiji pomagali pri ponovni oceni nekaterih njenih ukrepov na tem področju, da bi jih po potrebi popravili in s tem bolje služili vsem evropskim državljanom.

Da bi varuh človekovih pravic obvestil čim več državljanov, bo na svoji spletni strani objavil celotno različico te odločbe v angleščini in njen povzetek v vseh uradnih jezikih EU.

Tvoje iskreno,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

- (1) Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 20. decembra 1996 o enakih možnostih za invalide, UL 1997, C 12, str. 1.
- (2) Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Za Evropo brez ovir za invalide, COM(2000)284 konč. z dne 12. maja 2000.
- (3) Resolucija Evropskega parlamenta z dne 4. aprila 2001 o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Na poti k Evropi brez ovir za invalide, COM(2000) 284 – C5–0632/2000–2000/2296 (COS).
- (4) Odločba Sveta 2001/903/ES z dne 3. decembra 2001 o evropskem letu invalidov 2003, UL L 335, str. 15.
- (5) Na voljo na spletni strani Generalnega direktorata Komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti (http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/disable/codehaen_en.htm [Povezava]).
- (6) Nad opombo 3, resolucija Parlamenta z dne 4. aprila 2001, odstavek 35.
- (7) Glej spodaj str. 23–24 in točko 6.4 odločbe.
- (8) Philip Scott (8. junij 2004); Marie Luijten, skupina EP za podporo invalidom (26. maj 2004).
- (9) „*Dodatek za vzdrževanega otroka se lahko podvoji s posebnim obrazloženim sklepom organa za imenovanja, ki temelji na zdravstvenih dokumentih, ki dokazujejo, da je zadevni otrok duševno ali telesno prizadet, zaradi česar ima uradnik velike izdatke.*“
- (10) Glej zlasti Nora Bednarski, Evropski invalidski forum (EDF), (19. maj 2004).
- (11) Marie Luijten, skupina EP za podporo invalidom (26. maj 2004).
- (12) Pilar Villarino, Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI), (31. maj 2004).
- (13) COM(2003) 755 konč.
- (14) Marie Luijten, skupina EP za podporo invalidom (26. maj 2004).
- (15) Supra opomba 11, Pilar Villarino, CERMI.

- (16) Pilar de la Peña García Tizón (23. maj 2004).
- (17) Evropski invalidski forum (EDF), (18. maj 2004).
- (18) Catrin Roberts v imenu Colin Low (Evropska zveza slepih, EBU) (24. september 2004), nad EDF.
- (19) Supra opomba 18, EBU; nad opombo 17, EDF.
- (20) Supra opomba 18, EBU.
- (21) Andreas Klumpp (27. julij 2004); Marie Luijten, skupina EP za podporo invalidom (26. maj 2004); dodatek k pripombam skupine EP za podporo invalidom (8. junij 2004); Colm Begley (28. maj 2004); Y (1. junij 2004) Zaupno; Zakonca Z (28. julij 2004) Zaupno.
- (22) Andreas Klumpp (27. julij 2004).
- (23) Supra opomba 14, Marie Luijten, skupina EP za podporo invalidom (26. maj 2004); dodatek k pripombam skupine EP za podporo invalidom (8. junij 2004).
- (24) Supra opomba 14, skupina za podporo invalidom EP; Zakonca Z (28. julij 2004) Zaupno.
- (25) Colm Begley (28. maj 2004); Y. (1. junij 2004) Zaupno.
- (26) Carol McCarthy, DYSPEL asbl (21., 23. februar in 5. marec 2004).
- (27) Werner Salz, Pfalzinstitut für Hörsprachbehinderte (21. maj 2004).
- (28) Supra opomba 26, DYSPEL asbl.
- (29) Supra opomba 26, DYSPEL asbl.
- (30) Brigitte Holst (11. in 12. maj 2004); Marie Luijten, skupina EP za podporo invalidom (26. maj 2004).
- (31) Supra, opomba 30, Brigitte Holst.
- (32) Supra, opomba 30, Brigitte Holst; Annica Floren (7. maj 2004).
- (33) Nora Bednarski, Evropski invalidski forum (EDF) (19. maj 2004).
- (34) Pierrette Hourthouat Bénacq, Association Aide et Information aux Non et Mal Voyants (22. december 2003).
- (35) Pilar Villarino, Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad

(CERMI) (31. maj 2004).

(36) Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Na poti k Evropi brez ovir za invalide, COM/2000/0284 konč. z dne 12. maja 2000.

(37) Glej točko 1.5 sklepa Evropskega varuha človekovih pravic o zadevi 1391/2002/JMA (<http://www.ombudsman.europa.eu/decision/en/021391.htm> [Povezava]).

(38) Resolucija Sveta in ministrov za izobraževanje, ki so se sestali v okviru Sveta z dne 31. maja 1990, o vključevanju invalidnih otrok in mladih v običajne sisteme izobraževanja; UL 1990 C 162, str. 2. V točki 2 resolucije je bilo državam članicam priporočeno, naj:

„Popolno vključevanje v sistem rednega izobraževanja bi bilo treba obravnavati kot prvo možnost v vseh ustreznih primerih, vse izobraževalne ustanove pa bi morale imeti možnost, da se odzovejo na potrebe invalidnih učencev in študentov“.

(39) Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Na poti k Evropi brez ovir za invalide“ COM(2000) 284 konč. z dne 12. maja 2000.

(40) Supra opomba 39, Sporočilo, oddelek 4.3.d (Vključevanje v evropske šole), str. 19.

(41) Sklic: 2003-D-4710-en-6. Dokument je na voljo na spletni strani Evropskih šol (http://www.eurasc.org/SE/htmlEn/IndexEn_home.html [Povezava]).

(42) Supra opomba 14, Marie Luijten, skupina EP za podporo invalidom (26. maj 2004).

(43) Celotno besedilo Upravnega obvestila 69–2004 je na voljo na intracomm spletni strani Komisije, ki ni dostopna tretjim osebam (http://www.cc.cec/guide/publications/infoadm/2004/ia04069_en.html).

(44) Glej spodaj str. 25 in točko 2.8 dela odločbe.

Institucije Evropske unije izvajajo politiko enakih možnosti in sprejemajo prijave brez razlikovanja na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, verskega, političnega ali drugega prepričanja ali prepričanja, pripadnosti narodni manjšini, finančnega položaja, rojstva, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti, zakonskega stanu ali družinskega položaja.

(46) " Če imate invalidnost, zaradi katere se ne morete registrirati prek spleta, lahko po možnosti po telefaksu zahtevate papirno različico obrazca, ki jo morate izpolniti, podpisati in vrniti s priporočeno pošto, poštni žig najpozneje do roka za prijavo. Vsa nadaljnja komunikacija med uradom EPSO in vami bo potekala po pošti. Prijavi morate priložiti potrdilo o invalidnosti, ki ga izda priznani organ. Prav tako morate na ločenem listu papirja navesti vse posebne ureditve, ki so po vašem mnenju potrebne za lažjo udeležbo na testih .

- (47) Besedilo v Braillovi pisavi; besedilo, napisano v večji pisavi; kandidat lahko prinese svoj osebni računalnik, ki lahko bere Braillovo pisavo; za preizkuse lahko navigator prebere predlagana vprašanja in odgovore, kandidat poda svoj odgovor, navigacijski pa to navede na obrazcu optičnega bralnika; avdio snemanje; dodaten čas.
- (48) Možnost sedenja na sprednji strani izpitnega centra, da bere govorca z ustnic; imeti kopijo besedila govorca in imeti na voljo individualnega spremljevalca.
- (49) bodisi imajo osebni računalnik, ki je na voljo kandidatu, in lahko natisnejo odgovore; ali pa lahko kandidat ustno odgovori spremljevalcu in z uporabo zvočnega posnetka.
- (50) EPSO zagotavlja, da ima kandidat brez kakršnih koli ovir dostop do izpitnega centra.
- (51) Dodatni čas za opravljanje testov; osebni računalnik, imetnik dokumenta, parkirno mesto, ki je na voljo kandidatu; na voljo je lahko ergonomski stol.
- (52) Za pisanje preizkusa se kandidatu da na voljo osebni računalnik, ki mu je na voljo dodaten čas.
- (53) UL 2001, L 8, str. 1.
- (54) Glej točko 3.3 odločbe v nadaljevanju.
- (55) Politika dostopnosti spletišča EUROPA je na voljo na spletišču Europa (http://europa.eu/geninfo/accessibility_policy_en.htm [Povezava]).
- (56) Pravila IPG so na voljo na spletišču Europa (http://ec.europa.eu/ipg/index_en.htm [Povezava]).
- (57) Glej spodaj točke 4.2–4.4. dela odločbe.
- (58) Upravni odbor sestavlja 31 članov z glasovalno pravico. Komisija ima en glas, tako kot vsaka od 27 držav članic ter predstavniki združenj staršev in osebja. V zvezi z izobraževalnimi zadevami lahko na sestankih upravnega odbora sodelujeta dva dodatna člana, ki zastopata študente in direktorje šol, čeprav le kot opazovalca.
- (59) Glej spodnjo stran 25 in točke 5.4–5.6 dela odločbe.
- (60) Glej spodnjo stran 25 in točko 6.4 dela odločbe.
- (61) Raziskava je na voljo na intracomm spletni strani Komisije, ki ni dostopna tretjim osebam (http://www.cc.cec/pers_admin/equal_opp/disabled_fr.htm1).
- (62) Praktični vodnik je na voljo na intracomm spletni strani Komisije, ki ni dostopna tretjim

osebam (http://www.cc.cec/persadmin/equal_opp/documents/bat_goodpractice_fr.pdf).

(63) Glej točko 6.4 odločbe v nadaljevanju.

(64) Glej na primer Svetovni akcijski program ZN za invalide, ki ga je Generalna skupščina ZN sprejela na 37. rednem zasedanju 3. decembra 1982 (Rezolucija 37/52 1/); letno poročilo kanadske vlade za leto 2006 o napredku pri vprašanih invalidnosti, „Spodbujanje vključevanja invalidov“, ki je na voljo na spletni strani vlade Kanade (<http://www.hrsdc.gc.ca/en/hip/odi/documents/advancingInclusion06/introduction.shtml> [Povezava]).

(65) Svet Evrope je ocenil, da ima 10–15 % celotnega prebivalstva v Evropi invalidnost. Glej Priporočilo Sveta Evrope Rec(2006)5 Odbora ministrov z dne 5. aprila 2006 „Akcijski načrt za spodbujanje pravic in polne udeležbe invalidov v družbi: izboljšanje kakovosti življenja invalidov v Evropi 2006–2015“.

Za Evropsko unijo skoraj šest od desetih Evropejcev pozna osebo v bližnjih ali bolj oddaljenih krogih, ki jo prizadenejo dolgotrajna bolezen, invalidnost ali invalidnost; več kot 5 % državljanov EU se ima za invalidno osebo, Eurobarometer (54.2/2001), poročilo o „Evropejcih in invalidnosti“.

(66) Rezolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 20. decembra 1996 o enakih možnostih za invalide, UL 1997, C 12, str. 1.

(67) Supra opomba 65, Eurobarometer (54.2/2001).

(68) Kodeks EU o dobrih praksah je na voljo na spletni strani Komisije (http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/disable/codehaen_en.htm [Povezava]).

(69) Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Na poti k Evropi brez ovir za invalide, COM/2000/284 konč. z dne 12. maja 2000.

(70) Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 4. aprila 2001 o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Na poti k Evropi brez ovir za invalide, COM(2000) 284 – C5–0632/2000–2000/2296 (COS).

(71) Supra opomba 63, resolucija Parlamenta z dne 4. aprila 2001, točka 35.

Svet lahko na predlog Komisije in po posvetovanju z Evropskim parlamentom soglasno sprejme ustrezne ukrepe za boj proti diskriminaciji na podlagi spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti.

(73) Upravno obvestilo 69–2004 je na voljo na intracomm spletni strani Komisije, ki ni dostopna tretjim osebam (http://www.cc.cec/guide/publications/infoadm/2004/ia04069_en.html).

(74) UL 2001, L 8, str. 1.

(75) Supra opomba 70, resolucija Parlamenta z dne 4. aprila 2001, točka 35.

(76) Samo javni sektor.

(77) " Razvoj protidiskriminacijske zakonodaje v Evropi. 25 držav članic EU je primerjalo poročilo, ki so ga pripravili Mark Bell, Isabelle Chopin in Fiona Palmer za Evropsko mrežo neodvisnih strokovnjakov na področju nediskriminacije, november 2006.

(78) COM(2003) 755 konč.

(79) Glej odločbi o pritožbah 2415/2003/JMA in 1125/2006/JMA.

(80) "eEvropa 2002: Dostopnost javnih spletnih strani in njihove vsebine".

(81) Glej točko 2.6 tega sklepa.

(82) Glej točko 1.5 odločbe varuha človekovih pravic v zadevi 1391/2002/JMA.

(83) Resolucija Sveta in ministrov za izobraževanje, ki so se sestali v okviru Sveta z dne 31. maja 1990, o vključevanju invalidnih otrok in mladih v običajne sisteme izobraževanja; UL 1990 C 162, str. 2. Točka 2 resolucije je priporočila državam članicam, da:

„ celotno vključevanje v sistem rednega izobraževanja bi bilo treba obravnavati kot prvo možnost v vseh ustreznih primerih, vse izobraževalne ustanove pa bi morale imeti možnost, da se odzovejo na potrebe invalidnih učencev in študentov “.

(84) Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „ Na poti k Evropi brez ovir za invalide“ COM(2000) 284 konč. z dne 12. maja 2000.

(85) Sklic: 2003-D-4710-en-6. Ta dokument je na voljo na spletni strani Evropskih šol (http://www.eursc.org/SE/htmlEn/IndexEn_home.html [Povezava]).

(86) Glej opombo 64, Svetovni akcijski program ZN za invalide.

(87) Supra opomba 65, Priporočilo Sveta Evrope Rec(2006)5 Odbora ministrov z dne 5. aprila 2006.

To je politični pristop, ki ga uporabljajo Kanada in Združene države Amerike. Obe državi sta si prizadevali za razvoj popolnoma integriranih politik na področju invalidnosti. V ZDA je za to odgovoren nacionalni svet za invalidnost, zvezna agencija, ustanovljena leta 1978, katere naloga je spodbujati politike, programe, prakse in postopke, ki zagotavljajo enake možnosti za vse invalide (www.ncd.gov/index.html). V Kanadi je ta naloga dodeljena Uradu za invalidska vprašanja (ODI), ki služi kot osrednja točka v vladi Kanade za ključne partnerje, ki si prizadevajo

za spodbujanje polnega sodelovanja Kanadčanov s posebnimi potrebami pri učenju, delu in življenju v skupnosti (http://www.hrsdc.gc.ca/en/gateways/nav/top_nav/program/odi.shtml [Povezava]).